

ЈП ЗЖС
ОБРЕНОВАЦ

ЈП за заштиту и унапређење животне средине
на територији ГО Обреновац
Краља Александра I 63, Обреновац
Телефон: 011/8726-038; факс: 011/8726-538
Број: 1105/14
Датум: 18.06.2014

ПЛАН УПРАВЉАЊА СПОМЕНИКОМ ПРИРОДЕ
„ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“
за период 2014.-2023. године

април 2014.годин

САДРЖАЈ

I УВОД

1. Приказ главних природних и створених вредности и природних ресурса СП „Обреновачки Забран“	5
2. Оцена стања животне средине СП „Обреновачки Забран“	22
3. Преглед активности, делатности и процеса који представљају факторе угрожавања СП „Обреновачки Забран“	27
4. Дугорочни циљеви заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја СП „Обреновачки Забран“	29
5. Анализа и оцена услова за остваривање дугорочних циљева заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја СП „Обреновачки Забран“	31
6. Приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу природних и створених вредности СП „Обреновачки Забран“	33
7. Приоритетни задаци научноистраживачког и образовног рада СП „Обреновачки Забран“	35
8. Планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу СП „Обреновачки Забран“	38
9. Просторна идентификација планских намена и режима коришћења земљишта у СП „Обреновачки Забран“	39
10. Активности на промоцији вредности СП „Обреновачки Забран“	41
11. Студијска (истраживачка), програмска, планска и пројектна документација потребна за спровођење циљева и активности на заштити, очувању и унапређењу и одрживом развоју СП „Обреновачки Забран“	42
12. Сарадња са локалним становништвом и другим власницим и корисницима непокретности на простору СП „Обреновачки Забран“	43
13. Динамика и субјекти реализације Плана управљања СП „Обреновачки Забран“	44
14. Финансијски средства и материјалне претпоставке за извршење поверених послова управљања СП „Обреновачки Забран“	49
15. Литература	48
16. Прилози	50

I. УВОД

Полазне основе за израду Плана управљања

Завод за заштиту природе Србије је у складу са својим програмским активностима, а у складу са Законским прописима израдио Студију заштите „Обреновачки Забран“, као стручну основу за израду Предлога акта за проглашење заштићеног природног добра.

На основу извршене валоризације и дефинисаног предлога Завода за заштиту природе Србије, Привремени орган града Београда је дана 29.ноцембра 2013.године, на основу члана 86 став 4 Закона о локалној самоуправи („Сл.гласник РС“, број 129/07), члана 12. Закона о главном граду („Сл.гласник РС“, број 129/07), члана 41а. став 4. Закона о заштити природе („Сл.гласник РС“ број 39/09, 88/10 и 91/10-исправка) и члана 31. Статута града Београда („Сл.лист града Београда“ бр.39/08, 6/10 и 23/13) донео Решење о проглашењу заштићеног подручја „Обреновачки Забран“, број 501-149/13-С-20-29.ноцембар 2013.године

Природно добро „Обреновачки Забран“ проглашава се заштићеним подручјем као споменик природе.

Природно добро „Обреновачки Забран“ проглашава се заштићеним ради очувања и унапређења примарних предеоних вредности и пејзажних обележја комплекса са високом вегетацијом аутохтоног састава, значајног елемента у систему зелених површина Обреновца који повезује градске и ванградске зоне зеленила и доприноси регулацији микроклиматских услова, као и ради стварања услова за одрживи развој рекреативно-здравствених и туристичких садржаја, односно планско уређење и контролисано коришћење простора.

Заштићено подручје „Обреновачки Забран“ налази се на територији града Београда, градска општина Обреновац

Укупна површина заштићеног подручја износи 47.77.18 ха, у државној својини

ЗП „Обреновачки Забран“ сврстава се у III категорију, као заштићено подручје локалног значаја.

На ЗП „Обреновачки Забран“ установљавају се два режима заштите и то:

- Режим заштите II степена на делу заштићеног подручја укупне површине 7.59.97ха
- Режим заштите III степена на преосталом делу заштићеног подручја укупне површине 40.17.21ха

Решењем о проглашењу заштићеног подручја „Обреновачки Забран“ (члан 8.) утврђено је да се заштићено подручје поверава на управљање Јавном предузећу за заштиту и унапређење животне средине на територији градске општине Обреновац из Обреновца.

Члановима 9, 10 и 11. Решења о проглашењу заштићеног подручја „Обреновачки Забран“, и члановима 52, 53, 54 Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“ бр. 36/2009, 88/10 и 91/10-исправка) установљено је да План управљања заштићеним подручјем доноси Управљач за период од 10 година. Планом управљања утврђују се мере и активности заштите, унапређења и коришћења ЗП, начин њиховог спровођења, смернице и приоритети за очување и развој ЗП.

План управљања се разрађује и спроводи кроз годишње програме управљања ЗП. Годишњим програмом управљања одређују се мере и активности заштите, очувања, унапређења и коришћења ЗП, са обимом и динамиком њихове реализације и износом потребних финансијских средстава

1 . Приказ главних природних и створених вредности и природних ресурса СП „Обреновачки Забран“

1.1. Положај заштићеног подручја СП „Обреновачки Забран“

Обреновачки Забран се налази на територији градске општине Обреновац, у оквиру административног подручја града Београда. Природно добро се налази на око 1,5 km источно од Обреновца и на око 12 km југозападно од предграђа Београда.

Простор који обухвата Забран представља један специфични хидролошко-вегетацијски комплекс. Забран је окружен реком Савом са северне и североисточне стране и реком Колубаром са јужне. са југозападне стране каналом, а са његове западне стране су оранице.

Рељеф Забрана је углавном равничарски, али га постојање одбрамбеног насипа чини интересантнијим, динамичнијим и пружа могућност сагледавања различитих визура на окружење.

1.2. Структура површина СП „Обреновачки Забран“

У административном погледу добро се налази у оквиру катастарске општине Обреновац.

Надморска висина на заштићеном простору се креће у распону од 73,0 - 77,5 m.

Положај споменика природе одређен је географским координатама по Gauss-Krigger

Координате централне тачке: X- 4 946 919,98m и Y-7 439 548,03m

Координате источне тачке: X- 4 947 344,53m и Y-7 440 126,97m

Координате северне тачке: X- 4 947 344,53m и Y-7 440 126,97m

Координате јужне тачке : X- 4 947 344,53m и Y-7 440 126,97m

Координате западне тачке: X- 4 947 344,53m и Y-7 440 126,97m

1.3. Границе природног добра

Заштићено природно добро обухвата катастарске парцеле бр. 764/1, 764/2, 765/1, 765/3, 765/4, 765/5, 765/6, 765/7, 766, 767/1, 767/2, 768/1, 768/2, 768/4, 769, 770, 771/1, 771/2, 772/1, 772/2, 772/7, 773/1, 773/2, 774, 775/1, 775/2, 775/3, 775/4, 775/9, 775/10, 776, 891/1, 891/2, 1530/1, 1530/2, 1530/3 К.О. Обреновац, градска општина Обреновац, град Београд.

1.4. Површина

Укупна површина заштићеног природног добра „Обреновачки Забран“ износи 47,77,18 ha. Режим заштите II степена (локалитет Јазбинска бара) износи 7,59,97ha, а режим заштите III степена износи 40,17,21ha

1.5. Власништво

„Обреновачки Забран“ се налази на територији градске општине Обреновац, град Београд, у власништву Републике Србије као државни облик својине.

1.6. Режим заштите заштићеног подручја „Обреновачки Забран“

Решењем о проглашењу ЗП „Обреновачки Забран“, на ЗП су одређена два режима заштите и то:

Режим заштите II степена на делу заштићеног подручја укупне површине 7.59.97ха, обухвата локалитет Јазбинске баре која чини одељења 60/3 60/б газдинске јединице “Кошутњачке шуме” на КП број 764/1, 764/2, 765/1, 765/3, 765/4, 765/5, 765/6, 765/7 и 768/4 КО Обреновац

Режим заштите III степена на преосталом делу заштићеног подручја укупне површине 40.17.21ха, обухвата одељења 59/а, 59/б, 59/с, 59/д, 59/1, 59/2, 59/3, 59/4, 59/5, 60/а, 60/1, 60/2, 60/4, 75е, 75/ф, 75/3 I 75/4 Газдинске јединице “Кошутњачке шуме” на КП број 766, 767/1, 767/2, 768/1, 768/2, 769, 770, 771/1, 771/2, 772/1, 772/2, 772/7, 773/1, 773/2, 774, 775/1, 775/2, 775/3, 775/4, 775/9, 775/10, 776, 891/1, 891/2, 1530/1, 1530/2, 1530/3

2. Постојеће стање и основне карактеристике СП ”Обреновачки Забран“

2.1 Геолошка подлога

Имајући у виду положај природног добра може се недвосмислено закључити да у геолошкој грађи терена преовлађују флувијалне творевине и то речне терасе и алувијалне равни.

Стварање речних тераса извршено је углавном за време **плеистоцена** када су реке носиле велике количине материјала који се стално нагомилавао у њиховим старим првобитним долинама. Транспортне снаге тако преоптерећених река биле су у стању да очисте њихова затрпана корита пошто је акумулација преовладала над ерозијом. Али са повећањем воде односно са оживљавањем ерозије за време топлих интергласијалних периода реке су поново продубљивале своја корита и стварале речне терасе.

Смењивањем гласијалних и интергласијалних доба односно понављањем процеса таложења и еродовања нанаоса дошло је до бразовања тераса у речним долинама Саве и Колубаре, које су различитој мери очуване. На делу једне од таквих тераса, односно на најмлађој тераси подигнут је Обреновац. После плеистоцена по најнижим деловима речних и поточних долина отпочело је стварање геолошки најмлађих творевина холоценских, алувијалних равни.

2.2. Земљиште

Теренским и лабораторијским проучавањем (Томић *et al.*, 1986) у Обреновачком забрану утврђена је појава земљишта која претежно припадају хидроморфном реду (Шкорић *et al.*, 1973.), а образују се само под утицајем падавинске воде.

То су:

1. Ритска црница (хумоглеј) са особинама β/μ– глеја
2. Ритска црница (хумоглеј) са особинама – μ глеја
3. Lessive – псеудоглеј – глеј
4. Ритско – ливадска ораница
5. Ливадска црница – двослојна

6. Влажнија ливадска ораница
7. Сувља ливадска црница
8. Ливадска црница у огајначавању
9. Алувијално земљиште (Fluvisol)

2.3. Климатске карактеристике

Клима је један од најзначајнијих фактора за формирање биљних заједница, те се врло често дешава да се вегетација једног краја везује за карактеристике регионалне климе.

Климатски услови одговарају умерено-континенталном типу климе који влада у овим крајевима, са израженим температурним екстремима због равничарских одлика терена:

Температура

Температура ваздуха је један од важнијих климатских фактора од којих зависи опстанак живог света у једном крају. За опстанак шумских врста потребне су извесне минималне количине топлоте без којих се прекидају физиолошке функције биљака. За живот биљака у току вегетације веома важну улогу има појава позних пролећних мразева и раних јесењих мразева.

Средња месечна и средња годишња температура ваздуха:

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
0.1	1.5	6.1	12.2	17.1	20.5	22.8	21.8	18.4	12.7	7.5	1.9

Средње месечне температуре показују правилност у кретању са минимумом у јануару, а максимум у јулу.

Годишње колебање температуре је велико и достиже у екстремним случајевима 47,6°C.

Зиме су по правилу оштре и променљиве. Највећа разлика између најтоплијег и најхладнијег дана достиже 16,7°C у фебруару.

Рани мразеви се јављају у новембру, а касни мразеви крајем марта, што не би требало да има негативне последице на вегетацију.

Падавине

За живот биља је важна не само количина воде која падне на земљу, него и њен распоред у току године.

Средње месечне и годишње суме падавина:

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
46	41	47	50	82	91	59	61	44	59	54	55

На основу метеоролошких података минимум падавина је у фебруару и септембру, а максимум у мају и јуну. У току вегетационог периода (март септембар) падне 434 mm што износи 60% од годишње количине падавина. Лети кише најчешће падају у поподневним часовима од 16-21 часова, а у пролеће од 15-17 часова.

Падавине у виду града се најчешће јављају у мају и јуну, али се могу јавити и у периоду април-септембар.

Снежни покривач је веома промењив из године у годину како у погледу дебљине тако и дужине трајања. Дебљина варира од 5-70 cm, а дужина трајања од 2-66 дана.

Ветар

За општу карактеристику климе једног подручја од великог значаја су брзина, правац и учесталост појаве ветра, што се одражава на вегетацију као и на земљиште. За Обреновац су карактеристична два ветра која се по правилу јављају у различито доба године. Кошава или југоисточни ветар углавном се јавља зими и у пролећним и јесењим месецима. Најчешће је сув и хладан, достиже брзину од 18-40 km/h, и обично дува са јаким ударима, који на махове могу достићи олујну брзину од 90-115 km/h. Западни и северозападни ветар претежно се јавља лети, по јачини је знатно слабији од кошаве, али такође доводи до исушивања земљишта.

Сагледавајући укупне климатске услове средњу годишњу амплитуду 11,8°C, вегетациони период без мразних дана, годишња количина падавина од 691 mm, од чега око 56% у току вегетационог периода, облачност и остало може се закључити да су они повољни за развој шумске вегетације.

2.4. Вегетација

На подручју Обреновачког Забрана преовлађују изданачке шуме пољског јасена и лужњака, мешовите по пореклу - састојине и семеног и вегетативног порекла у истом спрату, једнодобне, очуване састојине, потпуног склопа, просечно старе 60 година.

Врсте дрвећа су пољски јасен, лужњак, пољски брест, бела топола. Стабла пољског јасена су права, чиста од грана до 2/3 висине и осредњег здравственог стања. Стабла лужњака су права, чиста од грана до 2/3 висине. Заступљена је приземна вегетација и густ коров.

Студија о стању постојеће шумске вегетације и пројекат уређења парк шуме обреновачки Забран из 1986. године наводи да су шуме лужњака и јасена – FRAXINOQUERCETUM ROBORIS издиференциране на више субасоцијација и заузимају скоро целу површину Забрана

Од едифактора заједнице, лужњака и пољског јасена, јасен је у свим фитоценолошким снимцима доминантна врста, што је последица антропогених утицаја (сече и раскидања склопа). Осим едифактора, у спрату дрвећа јављају се још диференцијалне врсте влажнијих субасоцијација беле тополе (*Populus alba*) и вез (*Ulmus effusa*), појединачно пољски брест (*Ulmus minor*) и диференцијална врста најсувље субасоцијација клен (*Acer campestre*).

Спрат жбуња је најчешће јачег склопа и флористички богатији, што је такође последица ранијих сеча. Осим подмлатка врста из спрата дрвећа (углавном јасена и брестова – нема младих лужњака), јавља се и већи број жбунова: кракавина (*Frangula alnus*), црвена удика (*Viburnum opulus*), свиб (*Cornus sanguinea*), багренац (*Amporpha fruticosa*), глог (*Crataegus calycina*), крилата курика (*Euonymus europaeus*), и у знатно већем броју него у I спрату диференцијалне врсте најсувље субасоцијације клен (*Acer campestre*), и жешља (*Acer tataricum*).

У спрату приземне флоре, осим подмлатка дрвенастих врста (појединачно и лужњака), истичу се својствене врсте асоцијације: *Glechomom hederacea*, *Rubus*

caesius, Aristolochia clematidis, Rumex sanguineus и Cynanchum vincetoxycum. Уз диференцијалне врсте среће се још и већи број хигрофита: Prunella vulgaris, Lysimachia nummularia, Genista elata, Stellaria media и др.

Асоцијација је врло јасно издиференцирана на пет субасоцијација:

- subass. Hygrophyllum констатована је у депресијама, на најнижим котама (око 72 метра надморске висине) и највлажнијим варијантама ритске црнице. Одликује се малим бројем врста у спрату дрвећа (скоро искључиво пољски јасен) и следећим диференцијалним врстама: Stachys palustris, Carex maxima, Poa trivialis, Iris pseudacorus и Ranunculus repens.

- subass. Populetosum albae јавља се на надморским висинама око 73 метра и земљиштима која чине прелаз између ритских и ливадских црница.

Диференцијалне врсте су следеће: Populus albae, Ulmus effuse (I спрат), Iris pseudacorus и Leucoium aestivum (III спрат)

- subass. typicum заузима веће површине између 73 и 74 метара надморске висине, на влажнијим ливадским црницама и одликује се карактеристичним скупом врста асоцијације

- subass. aceretosum налази се на највишим платоима у заштићеном делу Забрана, на најсувљим варијантама ливадске црнице. Диференцијалне врсте су следеће: Acer campestre, Acer tataricum, Geum urbanum, Ajuga reptans и Convallaria majalis

- subass. subinundatum једина је субасоцијација лужњака-јасена констатована у форланду и разликује се од претходних тиме што је повремено плавлена.

У форланду је, у депресији, на мањој површини, констатована и шума беле врбе -Salicetum albae, са примешаним везом (Ulmus effusa) и пољским јасеном (Fraxinus angustifolia).

У најнижим, сочивастим депресијама, на врло влажној ритској црници еколошких особина s/γ - глеја, констатована је шума пољског јасена - Fraxinetum angustifoliae, која у сва три спрата садржи хигрофилне врсте и непосредно претходи заједници лужњака- јасена (са истим хигрофилним пратиоцима hygrophyllum).

2.5. Стање шума

Шума „Обреновачки Забран“ представља зелени појас града Обреновца и спортско-рекреативни центар. Шуме Забрана према шумској подели, припадају ГЈ „Кошутњачке шуме“, које су у саставу Посавско-подунавског шумског подручја којим газдује ЈП „Србијашуме“, ШГ „Београд“ тј. ШУ „Липовица“ са којом ово Јавно предузеће газдује као са шумом посебне намене. Под шумом се налази 47,77 ha, што чини 2,7% државних шума на територији општине Обреновац.

Настанак садашњих састојина

Садашње састојине у Обреновачком Забрану су у великој мери одраз антропогених утицаја у прошлости и данас. Највећи утицај на промену некадашње вегетације имала су два момента:

а) сече-чисте (последње 1941. године, када су све шуме у околини Београда претворене у изданацке) и остале, које су, поред утицаја на квалитет стабала,

довеле су и до експанзије хелиофилних врста (беле тополе, поског јасена и др.), бујног развоја спрата жбуња (глогови, багренац, повијуше, оструга) и појаве коровских врста у спрату приземне флоре;

б) подизање насипа уз Саву и Колубару прекинуло је плављење, осим у форланду и знатно изменило хидрографске услове, пионисрских заједница, као сложенијим, сувљим, претежно лужњаково-јасеоновим шумама на семиглејним земљиштима. Ове шуме заузимају највеће површине у Обреновачком забрану.

Структура састојина

Као последица начина настанка састојина, уз повољну околност да је сачуван значајан део инвентара храста лужњака претходне генерације, обликовала се и структура састојина, као изразито једнодобна, што није повољна изграђеност рекреативних шума.

Постојеће састојине су веома високог степена обраслости, јако редукованих круна недовољног асимилационог потенцијала, што условљава недовољан дебљински прираст и успорен развој ових шума. Због тога достигнуте димензије осетно заостају за могућим, које одговара производном потенцијалу станишта, што је неповољно за изглед рекреативних шума, у којима је пожељно што веће учешће дебелих стабала.

Однос обраслих и необраслих површина

Однос обраслих и необраслих површина, Забрана у ужем смислу, је крајње неповољан. Како су ливадске површине ширег просторног обухвата у целини смањене претварањем у оранице, то се недостатак ливада у целини појављује као ограничавајући фактор рекреативног коришћења ширег комплекса Забрана. У оквиру садашњих друштвених шума учешће необраслих површина је симболично, и ове површине су у високом степену зашикарене, те се као једино решење поставља измена категорије – типа шумских пејзажа у смислу обликовања полуотворених шумских предела.

Узгојно стање шума

Узгојно стање шума Забрана је крајње неповољно. Веома благи захвати прореда у последњих неколико деценија су условили настанак састојина превеликог степена обраслости, што је условило настанак састојина несразмерно великих висина у односу на дебљине, те тиме и високог степена виткости и недовољне отпорности на негативне утицаје ветра и снега, што доводи до значајних оштећења шума.

Тип гајења

Постојеће састојине Забрана су изданацке II и III генерације, што је са становишта обликовања рекреативних шума неповољно због кратког века изданацких шума уопште.

Значајно учешће стабала семеног порекла храста лужњака је веома значајно, јер ће костур будућих уређених пејзажа чинити управо храст.

Степен негованости

Све састојине тврдих лишћара у Забрану су недовољно неговане у прошлости. Због тога су оне данас превеликог степена обраслости, веома редукованих круна малог асимилационог потенцијала и веома високог степена виткости односа дебљине и висине. Зато су ове састојине механички неотпорне на утицаје ветра

и снега, те су изложене ветроломима и снеголомима. Поред ове неповољне околности, са становишта рекреативних шума, слабе прореде су условиле велику удаљеност састојина од функционалног стања, јер је основни задатак стварање што повољнијих услова за развој храста лужњака, као најквалитетнијег елемента изграђености ових шума.

Здравствено стање састојина

И поред изданачког порекла и значајног учешћа стабала на високим шупљим пањевима, здравствено стање је добро до задовољавајуће.

Одсуство мера неге је значајно смањило виталност ових састојина те се примећује појава сушења појединачних стабала. Ова појава заслужује посебна истраживања, због појаве сушења шума од киселих киша.

Степен зашикарености

Целокупна површина шума Забрана је у високом степену зашикарена жбуњем багремца, свиба и других врста, што смањује пропусну моћ и могућност коришћења од стране посетилаца.

Степен функционалности шума Забрана

Функционалност простора је неповољна са становишта односа обраслих и необраслих површина. Учесће необраслих површина је свега 8,3%, што је сасвим недовољно за рекреацију, која је усредсређена уз ивице ливада и прогала, док је постојећа мрежа шумских путева и стаза је веома повољна, за потребе рекреације.

Шума Забран је од непроцењивог значаја за заштиту Обреновца од емисије бројних токсичних гасова. Унапређење стања и повећање површине ове шуме и њено оспособљавање за потребе рекреације, од изузетног је значаја за унапређење стања животне средине у Обреновцу.

Типови шума-еколошке јединице

Као одраз мезо и микро климе и проучених типова земљишта, на подручју Забрана су установљени основни типови шума (Томић *et al.*, 1986).

1. ШУМЕ БЕЛЕ ВРБЕ (*SALICETUM ALBAE*) НА РЕЦЕНТНИМ АЛУВИЈУМИМА

Пионирске заједнице беле врбе на рецентним алувијалним наносима јављају се у форланду, под утицајем непрекидног и знатно израженог влажења из речног корита.

2. ШУМЕ ПОЉСКОГ ЈАСЕНА (*FRAXINETUM ANGUSTIFOLIAE*) НА ГЛЕЈНИМ ЗЕМЉИШТИМА И ХУМОГЛЕЈУ

Ове шуме се јављају најчешће у депресијама у централном делу алувијалне равни Забрана. Пољски јасен је овде једини едификатор који је прилагођен на јако мокра земљишта тешког механичког састава, а флористички састав заједница, поготову учешће дрвенастих врста је врло сиромашно. Када се налазе на глејним земљиштима, шуме пољског јасена су изразито пионирске заједнице ниске продуктивности, а на хумоглеју су знатно боље – чине прелаз према мешовитим шумама лужњака-јасена.

3. ШУМЕ ЛУЖЊАКА И ПОЉСКОГ ЈАСЕНА (*FRAXINO-QUERCETUM ROBORIS*) НА ВЛАЖНИЈИМ СЕМИГЛЕЈНИМ И СУВЉИМ ГЛЕЈНИМ ЗЕМЉИШТИМА

У Забрану се ова шума јавља на више еколошких јединица, са израженим доминирањем јасена, што је најчешће условљено антропогено. У еколошком низу представља ниже ступњеве развоја. На алувијумима потискује пионирске заједнице врба и топола и пољског јасена (на глејевима). Учешће едификатора је врло различито, у зависности од претходне, пионирске вегетације, еколошких услова (првенствено хидрогеографских и едафских) и антропогених утицаја

4. ШУМЕ ЛУЖЊАКА, ГРАБА И ЈАСЕНА (*CARPINO-FRAXINOQUERCETUM ROBORIS*) НА СЕМИГЛЕЈНИМ, АЛУВИЈАЛНИМ СМЕЂИМ ЗЕМЉИШТИМА

Овај тип шуме се јавља на издигнутим деловима речног положаја, где је допунско влажење знатно смањено због спуштања нивоа подземне воде у веће дубине. У саставу шумских заједница, у аутоморфним условима генезе земљишта, појављује се граб, и с њим цели низ мезофилних врста из свезе *Carpinion betuli illyrico-moesiacum*.

Просторне целине

Сходно дефинисаним типовима шума и затеченом састојинском стању, на простору Забрана су издвојене две јасно одвојене шумске целине које су означене као целина А и целина Б.

Шумска целина А представља централни заравњени, шумом обрастао простор, док шумска целина Б представља малу шумску површину у форланду на обали Саве.

Целину А у највећем делу карактерише изданачка шума лужњака и јасена. Мање површине у оквиру ове целине представљају микродепресије и сочиваста узвишења у којима се, поред главних едификатора, уочава веће присуство меких лишћара (бела топола, врба, евроамеричка топола), и издвојене су као засебне подцелине

Просторна целина А

Обухвата шумска одељења (59/а, 59/с, 59/д, 60/а и 60/б) ГЈ „Кошутњачке шуме“. Заузима укупну површину од 38,28 ха и протеже се централним делом Забрана, између асфалтног пута до спољне границе државне шуме и тзв. „Јазбинске баре“.

Са јужне стране обухвата простор од асфалтног пута до мелиорационог канала поред Колубаре. Шума се налази на равно до благо нагнутом терену уједначеног нагиба, који износи до 5°. Представља најзначајнију површину Забрана, у којој ће бити смештени сви будући и неопходни садржаји изван купалишног простора. Састојина је једнодобна, старости 60 година, потпуног склопа (0,7), редовно негована. Карактерише се високим учешћем пољског јасена у смеси (79,5%). Учешће храста лужњака је нешто веће од просечног за Забран у целини (10,6%). Учешће бреста је такође значајно (7,8%), док меки лишћари и остале врсте чине свега 2,1%. Одликује се високим степеном обраслости (301,6 стабала и запремином од 333,18 м³/ха. Пољски јасен се јавља групимично, док је смеша храста лужњака претежно стаблимична, мањим делом групимична, што

условљава карактер будуће неге и обликовања простора. Састојина је у целини неповољног односа дебљине и висине, те су степени виткости веома високи. Поједина стабла су јако редукованих круна и малог асимилационог потенцијала. Храст поседује веће димензије од пољског јасена. Средњи пречник најдебљих стабала лужњака износи 53,1 cm, док је пољски јасен изразито мањих дебљина те средњи пречник најдебљих стабала износи свега 34,2 cm. Средња висина стабала лужњака износи 23,9 m, а средња висина јасена 24,3m.

Састојина је највећим делом зашикарена.

Унутар целине А, на основу састојинског стања и односа учешћа главних врста, издвојена је подцелина А1. Ова подцелина обухвата шумска одељења (59/с и 59/d) ГЈ „Кошутњачке шуме“. Простире се од јужног руба Забрана до насипа поред Колубаре и викенд насеља и представља веома значајан, мада мали по површини део, са 10,19 ha. Шума је на заравњеном терену, на надморској висини од 73-75 m. Карактерише се знатно мањим учешћем пољског јасена и високим учешћем стабала брестова чији средњи пречник износи 28 cm, а средња висина 24 m. Учешће храста лужњака је 10,3%, брестова (и то претежно младог пољског бреста) 21,5%, беле тополе 1,7% и осталих врста 1,0%. Појава младог бреста је веома значајна, без обзира на неизвесност његовог преживљавања. Смеса лужњака је претежно групична, што је веома повољно.

Састојина је високог степена обраслости, са 353,65 стабла по ha Пољски јасен је веома високог степена виткости и јако редукованих круна. Стабла храста су знатно повољнијег изгледа и односа пречника и висина

Просторна целина А2 (II степен заштите)

У еколошком смислу, ова површина на подручју Забрана је најзначајнија. Представља на малом простору скуп различитих микро- станишта, на којима се јављају и одвијају сукцесивне фазе развоја хифрофилних шума. Заузима површину од 7,60 ha и чини део Забрана између северног руба и Јазбинске баре. Обухвата шумска одељења 60/b и 60/3 ГЈ „Кошутњачке шуме“. Простор Јазбинске баре је микро депресија која је највећи део године под стагнирајућом водом. Овде је и најнижа тачка целог подручја, са надморском висином од 72 m. Карактерише се великим учешћем пољског јасена (82,7%) и нешто смањеним учешћем храста лужњака (8,3%) и брестова (7,4%). Учешће осталих врста (беле тополе, врбе итд.) износи свега 1,6%. Степен обраслости је велики и износи 600,6 стабала и запремином од 339,0 m³/ha. Храст се углавном јавља стаблмично.

Састојина је у целини веома великог степена виткости, јако редукованих круна и смањеног асимилационог потенцијала. Храст је осетно јачих димензија и средњи пречник најдебљих стабала износи 51,6 cm, док је средњи пречник пољског јасена свега 32,5 cm.

Састојина типолошки припада шуми лужњака и јасена са хифрофилним пратиоцима (*Fraxino-Quercetum roboris hygrophyllum*) на lesseve-псеудоглеј-глеју.

На малим просторима централног дела депресије, односно Јазбинске баре, у спрату дрвећа нема остатака природне вегетације, већ се налази култура америчког јасена (*Fraxinus viridis*). По ободу некадашње баре, на нешто издигнутијем делу терена, налазе се стабла беле тополе

Од дрвенастих врста, у спратовима жбуња и приземне флоре јављају се: багренац (*Amorpha fruticosa*), свиб (*Cornus sanguinea*), вез (*Ulmus effusa*), црвена

удика (*Viburnum opulus*), бела топола (*Populus alba*), кркавина (*Frangula alnus*) и врло ретко, лужњак (*Quercus robur*).

Од зељастих биљака, преовлађују хигрофити из јасенових шума: *Ranunculus repens*, *Stachys palustris*, *Carex maxima*, *Lycopus europaeus* и др.

Својствене врсте асоцијације су врло слабо заступљене – једино *Glechoma hederacea* нешто више (3.5.).

Састојине ове еколошке јединице спадају у влажније варијанте лужњаково-јасенових шума. На нешто већу влажност него што је обично случај у типичним заједницама лужњака – јасена указују и остале диференцијалне врсте: *Ulmus effusa*, *Iris pseudacorus* и *Leucojum aestivum*.

Просторна целина Б

Обухвата два шумска одељења (75е и 75/ф) ГЈ „Кошутњачке шуме“. Представља малу састојину пољског јасена са примешаним врстама у јужном делу незаштићеног појаса поред Саве, са површином од 1,89 ха.

Према изграђености шумских врста, представља готово идеалан обрас у погледу рекреативних функција. Учешће пољског јасена је 81,5, храста лужњака 11,3%, тополе 6,5% и осталих врста 0,7%. Обраслост састојине је слична као и у осталим састојинама (290 стабла по ха Храст лужњак се јавља стаблимично. У састојини се налази значајан број дебелих стабала као идеалан обрас за рекреативне шуме.

Неповољно је учешће евроамеричких топола посађених у редове. Старост засађених топола је 44 године

Средњи пречник најдебљих стабала пољског јасена износи 53,1 см, барског бреста 48,9 см, а храста лужњака 67,5 см што је веома повољно. И ова састојина је веома високих степена виткости код свих врста дрвећа, и јако редукваних круна. Средњи пречник најдебљих стабала износи код пољског јасена 38,5 см.

Састојина је са развијеним спратом жбуња, састављеног од багрена, који се свакогодишње коси.

Укупна запремина дубеће масе на целом простору Забрана износи 12.624,3 м3 или просечно по ха 290,4 м3. Истраживање производних особина шума Забрана на разним стаништима је извршено на целокупној површини обрадом таксационих података из посебне шумске основе за ГЈ „Кошутњачке шуме“ за период (2004-2013). Анализом је утврђено да на подручју Забрана најзначајнији део инвентара чини пољски јасен, а да је учешће храста лужњака смањено.

Такође, и учешће меких лишћара је скромно и још ће се значајно смањити уклањањем евроамеричких топола. Остале врсте су сасвим мало заступљене, мада би било значајно повећати у смеси клен и дивљу крушку. У Забрану највеће димензије има храст лужњак што је нормална последица већих старости у односу на остале едификаторе. Веће димензије храста лужњака показују да је он најзначајнији носилац изграђености ових шума, испуњавајући поред дуговечности и општи захтев да је у рекреативним шумама пожељно „имати“ што више дебелих стабала. Поред храста, значајне дебљине поседују и стабла беле тополе. Од свих представника меких лишћара, стабла беле тополе су најважнија ради очувања аутентичног амбијента низинских шума у целини. Евроамеричке тополе су уклоњене 2012.године, а на том месту је извршено пошумљавање црвеним храстом. Како се река Сава скоро сваке године излива, а подручје форланда остаје под водом дужи и ли краћи период, што се такође десило 2013. године, саднице црвеног храста су у потпуности уништене и нису

замене. Како је Решењем о проглашењу ЗП „Обреновачки Забран“ забрањено уношење алохтоне вегетације, површина ће бити поновно пошумљена са аутохтоном врстом (јасен или лужњак) Кад је реч о храсту лужњаку по појединим просторним целинама, може се закључити да су димензије, производност и заступљеност овог едификатора условљени едафским карактеристикама, што показују и тренутни услови дефинисани преко типова шума

2.6. Фауна заштићеног подручја

Фауна инсеката - ентомофауна

Ентомофауна Забрана испитивана је током 2009. године. Том приликом регистрован је огроман број инсекатских врста, који је иначе значајно већи у односу на слична станишта у окружењу

До сада је утврђено присуство укупно 85 врста инсеката сврстаних у 39 фамилија и 11 редова (Diplura, Collembola, Odonata, Orthoptera, Homoptera, Heteroptera, Dermaptera, Lepidoptera, Coleoptera, Hymenoptera и Diptera).

Неке од њих су заштићене врсте, а неке сврстане у категорију рањивих врста као нпр. врста лептира *Pieris brassicae*, рецимо да је у Забрану пронађена врста трчуљака *Oodes helopoides* где је ово треће налазиште у Србији.

Oodes helopoides

Pieris brassicae

Lestes sponsa

Преглед врста инсеката заштићених националним или међународним правним актима

Species	УЗРП	CITES	IUCN	BERN	EU
<i>Carabus (Procrustes) coriaceus</i>	+				
<i>Lucanus (Lucanus) cervus</i>	+	App.I		App III	App II

<i>Cerambyx (Cerambyx) cerdo</i>	+		VU	App II*	App II iIV
<i>Adalia (Adalia) bipunctata</i>	+				
<i>Formica (Formica) rufa</i>	+		LRnt		

-УЗПР - врста заштићена Уредбом о заштити природних реткости Републике Србије;

- CITES - врста обухваћена Конвенцијом о међународној трговини угроженим врстама дивље флоре и фауне;

IUCN - врста на Црвеној листи;

БЕРН - врста обухваћена Бернском конвенцијом о заштити европског дивљег живог света и природних станишта;

EU – врста обухваћена Директивама Савета Европске уније;

VU - рањива врста;

LRnt - врста зависна од заштите, скоро угрожена;

App. I - врста која може бити угрожена ако се њен промет не подвргне строгим прописима;

App. II* - стриктно заштићена врста;

App. III - заштићена врста која подлеже посебним управним мерама;

App. II - врста од заједничког интереса чије очување захтева одређивање посебних подручја за заштиту;

App. IV - врста од заједничког интереса која захтева строгу заштиту

Фауна водоземаца и гмизаваца – херпетофауна

На простору Обреновачког забрана забележено је укупно 13 врста водоземаца и гмизаваца.

Најбројнији представници су из фамилије Lacertidae, зидни гуштер (*Podarcis muralis*) и зелембаћ (*Lacerta viridis*).

По важећим прописима, осим зелембаћа и зидног гуштера, све остале врсте водоземаца и гмизаваца налазе се на прилогу I и II, Правилника о заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, број 5/10).

Triturus vulgaris

Списак утврђених врста:

Classis: AMPHIBIA – водоземци

Fam	Species	
Salamandridae	<i>Triturus vulgaris</i>	обични мрмољак
Bufo	<i>Bufo bufo</i>	обична крастава жаба
Bombinatoridae	<i>Bombina variegata</i>	жутотрби мукач
Ranidae	<i>Rana ridubunda</i>	велика зелена жаба
	<i>Rana dalmatina</i>	ливадска жаба
Hylidae	<i>Hyla arborea</i>	–гаталинка

Classis: REPTILIA – гмизавци

Fam	Species	
Anguidae	<i>Anguis fragilis</i>	слепић
Lacertidae	<i>Lacerta viridis</i>	зелембаћ
	<i>Podarcis muralis</i>	зидни гуштер
Colubridae	<i>Natrix natrix</i>	белоушка
	<i>Natrix tessellata</i>	рибарица
	<i>Coluber caspius</i>	степски смук
	<i>Elaphe longissima</i>	обични смук

Фауна птица - орнитофауна

Са аспекта орнитофауне, само подручје шуме Забран за сада нема посебних вредности које би га истицале у односу на околна подручја. Као што је речено, ради се о шуми у којој је велики утицај човека (рекреација, шумарство, изградња) па је и фауна птица прилично редукована и хомогенизована услед ових притисака. На овом простору су присутне врсте које су и иначе карактеристичне за парк шуме у околини. Неке од најкарактеристичнијих врста су:

мишар *Buteo buteo*, јастреб *Accipiter gentilis*, шумска сова *Strix aluco*, мала ушара *Asio otus*, зелена жуна *Picus viridis*, велики детлић *Dendrocopos major* царих *Troglodytes troglodytes*, црвендаћ *Erithacus rubecula*, мали славуј *Luscinia megarhynchos*, кос *Turdus merula*, црноглава грмуша *Sylvia atricapilla* idr.

Фауна сисара - териофауна

На основу спроведених теренских истраживања и прегледа доступних литературних података, може се закључити да фауну сисара истраживаног подручја чине барем 52 врсте, сврстане у шест таксономских категорија, нивоа реда. Бројка од 52 потенцијално присутне врсте сисара на подручју шуме „Обреновачки Забран“ и уже и шире околине, карактерише читав простор као зону умерено високог диверзитета када је о овој фауни реч

За још неколико врста постоје реалне индиције о присутности, али за сада не постоје и потврђени налази. Треба такође напоменути да неке од врста нису присутне у некој већој бројности, а неке можда нису ни перманентно присутне, већ део свог животног циклуса (дневно-ноћна и сезонска динамика) проводе на истраживаном подручју.

Највише врста - 20, припада реду слепих мишева (Chiroptera), а затим реду глодара (Rodentia) – 16 врста. Реду звери (Carnivora) припада 8 врста. Затим следе бубоједи (Insectivora – Erinaceomorpha и Soricomorpha) са 6, папкари (Artiodactyla) и зечеви (Lagomorpha) са по 1 врстом

Ред	број врста	Заступљеност %
Chiroptera	20	38,47
Rodentia	16	30,77
Carnivora	8	15,39
Insectivora*	6	11,53
Lagomorpha	1	1,92
Artiodactyla	1	1,92

Због тога је од великог значаја очувати и сачувати хоризонталну и вертикалну структуру шуме и њен „дивљи“ изглед. Очувању старих, шупљих стабала треба посветити посебан значај, као станишту многих сисарских врста, првенствено слепих мишева

Предеоне одлике

Простор који обухвата Обреновачки Забран представља један од кључних елемената у систему зелених површина Обреновца и спону између градске и ванградске зоне зеленила града. Просторно и функционално, повезана је у систем градског зеленила. од непроцењивог је значаја за све становнике општинског центра, али и све оне који је користе за одмор и рекреацију.

Посебна вредност Забрана се огледа у томе што у широј околини општинског центра нема већих површина под високом вегетацијом аутохтоног састава

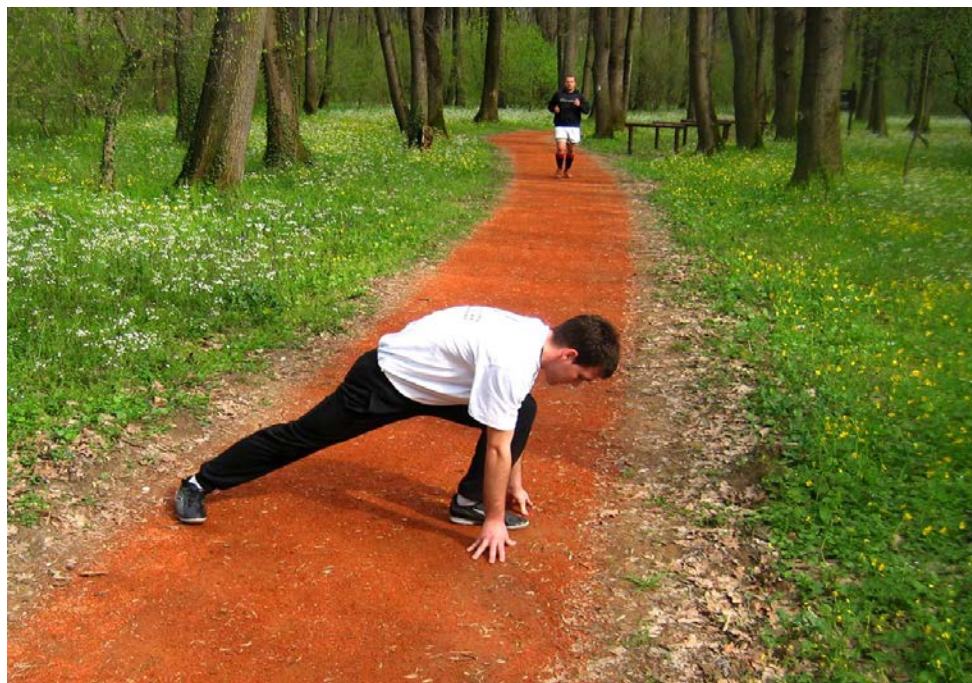
Простор шуме представља појаву која је у одређеној мери сачувана у изворном облику. Иако је настала после чисте сече 41 године, те представља изданачку шуму друге и треће генерације, у флористичком саставу је остала изворна, са аутохтоним врстама а то су јасен, лужњак, брест, тополе, врбе. Осим тога Обреновачки Забран представља једну од последњих шума овог типа у Посавини. Заједница храста лужњака и јасена се данас налази на драстично мањим површинама него некад, а пре свега због ширења пољопривредних

површина. У том смислу, овакве очуване шуме, а посебно у непосредној близини урбаних насеља, не само да су репрезентативне саме по себи, већ представљају својеврсну реткост као остатак некада пространих аутохтоних хигрофилних заједница.

Драгоценост постојања ове природне оазе огледа се у естетском и психохигијенском утицају, у регулацији локалног климата и микроклиме, изоловању стамбених делова града од индустријских погона, топлана, различитих постројења, као и у значајном ликовно-архитектонском и хортикултурном обликовању средине.

Опелењивање и хуманизација градске средине за рад, боравак и одмор, представља једну од веома значајних улога овог зеленог комплекса. Значајан је са еколошког и рекреационо-здравственог аспекта, првенствено за становништво непосредне околине, пружа утисак потпуне изолованости од градске вреве, и има релаксациони утицај на посетиоце.

Кроз шуму је трасирана трим стаза која чини посебан предеони елемент. Цела стаза укупне дужине 1480 m . Уз стазу се налазе панони са вежбама и реквизити на којима се могу радити вежбе. Корисници стазе целом њеном дужином имају задовољство да уживају у смени различитих визура. Стаза није права и једнолична, већ је трасирана тако да буди жељу за истраживањем, кривине имају ефекат изненађења – сваки сегмент трасе пружа нове визууре на различите елементе и облике сагледавања простора.

Фотодокументација управљача – мај 2012.године

Корисници излетишта су различите категорије становништва свих узраста али и туристи. Рекреативци упражњавају различите видове активности (пешаци, бициклисти, мотоциклисти). Пут који од магистралног пута М19 води до

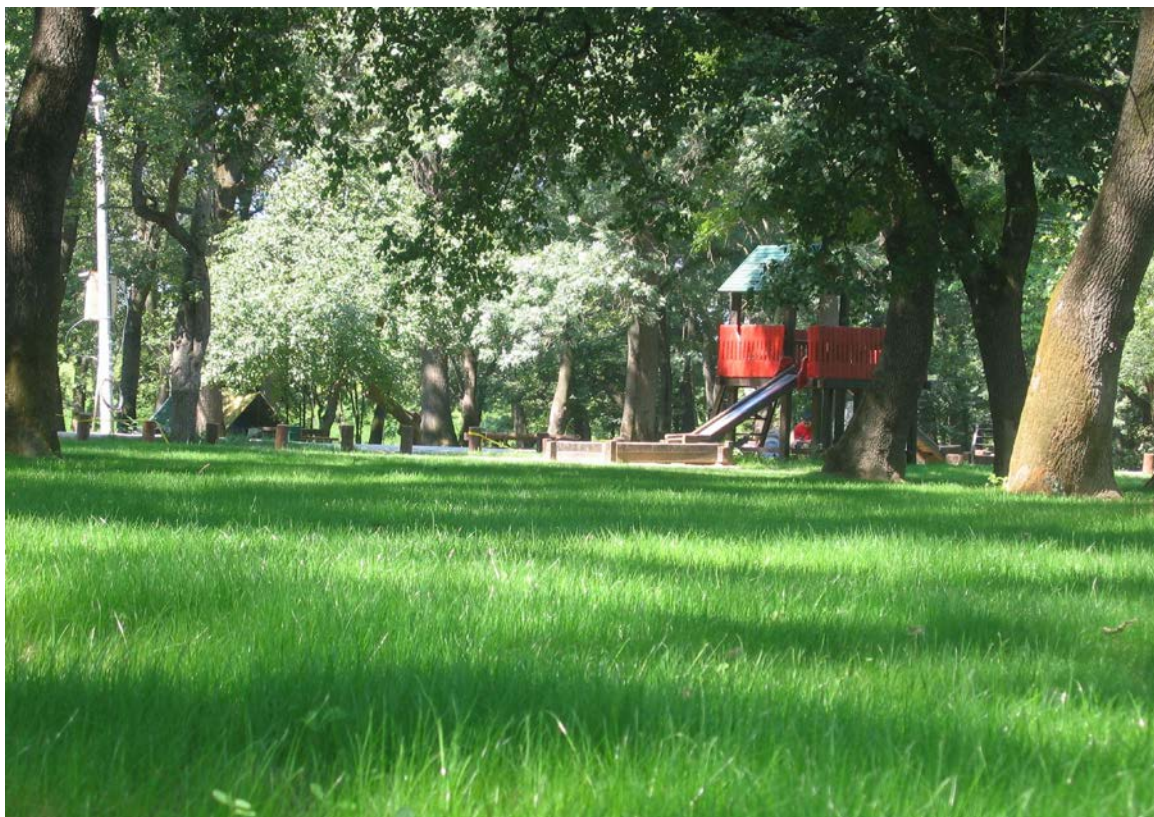

Забранске шуме дугачак је око 2,5 km, асфалтиран и благо вијугав. Од излетишта постоји пут који води до обале реке Саве.

Уз пут су постављене клупе и столови од дрвених облица за кратак одмор, као и надстрешнице са гарнитурама за седење. Поред пута се налази неколико проширења која служе као пикник зоне, али се ту одржавају и разне спортске активности, окупљања итд.

Непосредно уз реку су на располагању угоститељски објекти и елементи мобилијара за различите активности, за најмлађе: дечије игралиште, пењалица са тобоганом, љуљашке, клацкалице и дрвене облице различитих величина.

Такозвана „долма“ тј. одбрамбени насип, који штити град Обреновац од плавења реке Саве и Колубаре користи се за шетњу или трчање, а са ње се пружају визуре ка шуми и ливади и рекама.

Темељне вредности Обреновачког Забрана огледају се у следећем:

- непосредној близини центра урбане структуре Обреновца;
- просторној и структурној вези зелених површина градске и ванградске зоне;
- то је највећи и најважнији део тампон зоне између урбаног ткива града и фабричког комплекса „Прве искре“ у Баричу;
- у односу на центар града то је најближи простор са очуваном природом;
- регулацији и побољшању услова градске средине за боравак, рад и одмор;
- побољшању широким климатских карактеристика и микроклимата простора, модификовању температурних екстрема и утицаја ветрова;
- коришћењу за рекреацију, спорт и боравак у природи;
- постојању вредне аутохтоне заједнице лишћарских шума карактеристичних за речне форланде;
- у односу на непосредно и шире окружење овај простор има најбоље очувани биодиверзитет;
- Јазбинска бара, као мртваја, представља занимљив геоморфолошки феномен са врло специфичним екосистемима и специфичном генезом;
- јединственим естетским и обликовним карактеристикама, ублажавању оштрих архитектонских линија и стварању амбијента пријатнијим. Представља визуелни контраст изграђеном простору и унапређује естетски квалитет урбане средине;
- очувању урбаног и биолошког биодиверзитета, заштити земљишта, површинских и подземних вода.

3. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СП“ ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“

ГО Обреновац је у погледу стања животне средине изузетно угрожено подручје. Највећи загађивачи општине су енергетски комплекс термоелектрана (ТЕНТ А и Б), војна и хемијска индустрија ("Прва Искра" у Баричу, са постројењима базне и прерађивачке хемијске индустрије и машиноградње), пољопривреда (А.Д. "Драган Марковић" и фарма свиња у Ратарима), саобраћај (транзитна саобраћајница М-22.1) и чврсти и течни отпад.

3.1 Квалитет ваздуха

Аерозагађење, као један од аспеката загађења животне средине је значајан проблем човечанства и као такав има глобални карактер. Повећање загађености ваздуха се манифестује преко општећења озонског омотача, промене климе на земљи, појаве киселих киша, утицаја на биосферу и утицаја на здравље људи

Извори загађења и загађујуће материје:

Извори загађења:

А) Индустријска постројења као загађивачи

ТЕНТ А је смештена на равном терену на десној обали реке Саве на око 10 км ваздушне линије од ЗП. Узводно 17 км од ТЕНТ А (ваздушна линија) се налази ТЕНТ Б. У погледу аерозагађења ТЕНТ А и ТЕНТ Б делују из два извора – депонија пепела као површинских извора загађивања и димњака као тачкастих извора. Годишње се у погонима ТЕНТ А и ТЕНТ Б сагори око 25 милиона тона угља што проузрокује емисију великих количина штетних материја: гасове SO₂, NO_x, CO, CO₂ и прашкасте материје-чврсте честице

На депонијама се врши механичко таложење пепела из суспензије пепела и воде. Депонија ТЕНТ А заузима површину од 400 ha, а депонија ТЕНТ Б површину од 600 ha (пепео је одлаган на 400 ha). Депоније су окружене насељима и обрадивим површинама. Поред тога, на левој обали реке Саве налази се заштићено подручје „Обедска бара“, и „Бојчинска шума“, а на десној обали „Обреновачки Забран“ и „Орлача-Прово“. Сви локалитети су смештени на малој удаљености од термоелектрана..

Поред утицаја на загађивање воде, депоније представљају површински извор загађивања ваздуха честицама пепела. Због неповољних физичко-хемијских карактеристика пепела и постојећег начина одлагања пепела, на отвореним депонијама, при сувом и ветровитом времену долази до еолске ерозије пепела.

Б) Индивидуална ложишта

Према подацима из г пописа становништва 2002. године у општини Обреновац број домаћинстава је био 22.731, од тога 7.753 градских, 6.625 приградских и 8.353 сеоских. Од тога је према подацима из ЈКП “Топловод“ 10.109 је прикључено на даљински систем грејања, док су се остала, дакле њих 15.065 грејала преко индивидуалних ложишта која су и даље један од значајних извора аерозагађења.

В) Саобраћај као извор загађења ваздуха

Осим сагоревањем чврстих горива, емисија штетних материја у ваздух врши се и из моторних возила. Друмски саобраћај значајно утиче на квалитет ваздуха у Обреновцу. Сам град је угроженији од села, јер кроз градско језгро пролази магистрални пут Београд - Обреновац – Шабац и регионални пут Обреновац – Ваљево.

Мерења су показала да повећани број возила узрокује повећање концентрације већине мерених полутаната. Највећи број прекорачења ГВИ имали су следећи полутанти: бензо(а)пирен, олово, хром и манган, затим суспендоване честице, никл, арсен, бензол и азот диоксид.

ЗП се налази на удаљености од 1km од најпрометније саобраћајнице на територији општине Обреновац, магистралног пута Обреновац – Београд Обилазница око Обреновца која је при крају изградње налази се још ближе предметном подручју, на удаљености од 500 м од уласка у заштићено подручје, па може се очекивати да ће доћи до погоршања квалитета ваздуха, посебно оних компоненти које потичу од саобраћаја. Такође се очекује и повећање нивоа буке.

Загађујуће материје :

А) Прашкасте материје

Загађење ваздуха прашкастим материјама представља највећи проблем на подручју Обреновца. Прашкасте материје суспендоване у ваздуху деле се на грубље честице, пречника мањег од 10 μm које се означавају као PM_{10} и fine честице пречника мањег од 2,5 μm , које се означавају као $\text{PM}_{2,5}$. Главни извори грубих честица процеси који укључују операције ломљења и млевења и прашина од саобраћајница, док су главни извори финих честица моторна возила, индустрија, кућна ложишта, спаљивања у пољопривреди. Највећи део честица $\text{PM}_{2,5}$ чине честице чађи. По свом саставу, чађ је смеша карбонизованих споредних продуката, насталих као резултат некомплетног сагоревања материјала који садрже угљеник. Минералне материје (пепео) чине најчешће 50% укупне масе ове смеше.

Б) Сумпор диоксид

Оксиди сумпора се сматрају једним од најзначајнијих гасовитих загађивача и имају и изузетно негативне ефекте на све видове природног окружења (штетно делују на људски организам, вегетацију и животињски свет, а нарочито су штетни у комбинацији са влагом). Око 99% сумпорних оксида емитује се у виду сумпор диоксида (SO_2), а 0,5-1% у виду сумпор триоксида (SO_3). Сумпор диоксид оксидује у сумпор триоксид који са воденом паром даје сумпорну киселину, која заједно са падавинама доспева на земљу, у облику тзв. киселих киша.

В) Азотни оксиди (NO_x)

Ови оксиди настају реакцијом оксидације азота кисеоником из ваздуха током процеса сагоревања, нарочито на високим температурама. У областима где је саобраћај интензиван, удео оксида азота у аерозагађењу је значајан. Као и оксиди сумпора, и оксиди азота су узрочници појаве киселих киша, јер са влагом из ваздуха граде азотну киселину.

Г) Угљен моноксид

Настаје делимичном оксидацијом једињења која садрже угљеник, уколико нема довољно кисеоника да би се угљеник оксидовао до угљен диоксида, као у случају мотора са унутрашњим сагоревањем. Изузетно је токсичан. Реагује са хемоглобином дајући карбоксихемоглобин који спречава снабдевање кисеоником ткива и органа.

Д) Гасови са ефектом стаклене баште

Ослањање целокупног развоја цивилизације на производњу енергије сагоревањем фосилних горива повећао је емитовање гасова стаклене баште у атмосферу. Један од најзаступљенијих гасова стаклене баште је угљен диоксид. Овај гас настаје при сагревању сваког фосилног горива односно сагоревањем дрвета, бензина, нафте, земног гаса итд.

На територији ГО Обреновац редовно се врши мониторинг квалитета ваздуха. У општини постоје 4 аутоматске мерне станице и то 2 у самом граду, а по једна у МЗ Грабовац и МЗ Ушће и све четири се налазе у државној мрежи мерних станица. Мерења спроводе Агенција за заштиту животне средине и Градски завод за јавно здравље. За заштићено подручје од значаја је мерна станица „Јефимија“ и мерна станица „Центар“ обзиром да се налазе на удаљености до 3 - 4 км од заштићеног подручја. СП “Обреновачки Забран” налази на правцу доминантних ветрова у односу на две мерне станице са којих су анализирани подаци и у односу на димњаке ТЕНТ А. На поменутом правцу нема шума које би евентуално могле утицати на смањење садржаја загађујућих материја, па се може сматрати да квалитет ваздуха не одступа много од квалитета ваздуха измерених на мерним станицама.

Резултати квалитета ваздуха се могу видети на сајту ЈП за заштиту животне средине www.jpzzs.org.rs – мерне станице и то тренутни подаци, једночасовна и 24 часовна мерења као и дневни просек података за последњих 30 дана мерења

На мерној станици „Јефимија“ се мере следећи параметри квалитета ваздуха

- метеоролошки подаци: притисак, влажност, брзина ветра и правац ветра
 - загађујуће материје :SO₂, NO₂,
 - суспендоване честице PM₁₀
- док на мерној станици „Центар“ се могу видети подаци
- загађујуће материје :SO₂, NO₂, NO, CO₂ , NO и O₃
 - суспендоване честице PM₁₀, PM_{2,5},

Такође при овој мерној станици налази се и кишомер који мери количину падавина.

3.2 Квалитет вода

Простор који обухвата СП „Обреновачки Забран“ представља специфичан хидролошко вегетацијски комплекс. Забран је окружен реком Савом са северне стране, реком Колубаром са јужне стране и каналом са југозападне стране, а једним делом спољна граница ЗП се протеже средином канала

Река Колубара представља главни реципијент највећег дела отпадних вода не само ове општине, већ и оних из горњег дела њеног слива. Имајући у виду чињеницу да се на само 1 км од улаза у ЗП, у Колубару излива главни фекални колектор обреновачке канализације, то је уједно и највеће загађење које се у Колубару емитује на територији Обреновца. Тренутно се све употребљене (фекалне) воде без икаквог третмана на овом месту испуштају у Колубару

На овај систем, поред домаћинства, прикључен је и део локалне индустрије, мали производни погони прехрамбене индустрије, услужних делатности, бензинске пумпе, аутосервиси и аутоперионице.

Канализациони систем је централизован и има само један испуст у Колубару, која је крајњи реципијент употребљених вода и класификована је у II категорију квалитета, док је опште стање квалитета реално III-IV категорија.

Велики проблеми везани за воде на територији општине Обреновац огледају се у томе што је Колубара загађена суспендованим честицама угља које потичу од РЕИК Колубара.

Добра околност је у томе што ГО Обреновац има у плану изградњу фабрике за пречишћавање отпадних вода. ЈП ЗЖС Обреновац је финансирао израду Плана детаљне регулације за постројење за пречишћавање отпадних вода као и израду Стратешке процене утицаја плана детаљне регулације за ППОВ на животну средину. Локација је на другој страни реке Колубаре, преко пута Главног фекалног колектора

3.3. Земљиште

ТЕНТ и депоније пепела имају значајан утицај на квалитет земљишта на територији општине Обреновац. Из димњака се свакодневно емитују тоне пепела који ношен ветром загађује и земљиште. Поред пепела, на квалитет земљишта са аспекта заштите животне средине, највећи утицај има човек. То се пре свега односи на неконтролисану употребу пестицида и минералних ђубрива, као и на несавесно одлагање разног отпада.

ЗП је окружено пољопривредним површина. То су уситњене индивидуалне пољопривредне површине на којима се гаје различите пољопривредне културе. Иако нису рађене анализе земљишта на остатке пестицида у земљишту, претпоставка да се може очекивати потенцијално загађење услед нестручног коришћења заштитних средстава- пестицида и употребе вештачких ђубрива. Такође лева и десна стране пута за ЗП, све до подручја под шумом, односно до уласка у ЗП и насипа дуж леве обале реке Колубаре, претежно састављена из агро екосистема. Ове површине су испресецане каналима.

ЗП се граничи и са дивљим викенд насељем у којем није решен проблем искоришћених вода, односно не постоји канализациона мрежа, већ се користе индивидуалне септичке јаме. Како су константно присутне високе подземне воде, неретко долази услед подизања нивоа подземних вода и до изливања отпадних вода на околну земљиште која се затим десцендентним кретањем враћа у подземне воде и на тај начин загађује и воде и земљиште

Евакуација комуналног отпада није до краја организована. Иако постоје контејнери који се празне у одређеном временском интервалу ипак се на различитим локацијама могу видети мања или већа сметлишта Оваких

локалитета има и у Забрану и у непосредној околини, а углавном потиче из оближњег викенд насеља, те на тај начин долази до загађења земљишта отпадним материјалом пореклом из домаћинства

Осим тога негативан утицај се огледа и свакогодишње изливање реке Саве у небрањеном делу ЗП, до којег долази у више наврата у току године (зима, пролеће) при чему се вода задржава дужи или краћи временски период. Након повлачења реке у своје корито остају велике количине блата, муља и отпада различитог порекла.

Обала реке Саве је угрожена и речном ерозијом тако да сваке године Сава односи део своје обале. Од првобитно планиране изградње обалоутврде од Перила до ушћа Колубаре, дужина око 2,5 км, изграђена је обалоутврда само у дужини од 100м, тако да је проблем ерозије земљишта решен практично само за део заштићене површине која излази на реку Саву.

III . ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ, ДЕЛАТНОСТИ И ПРОЦЕСА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ФАКТОРЕ УГРОЖАВАЊА СП “ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН”

Фактори угрожавања СП“Обреновачки Забран“ могу бити антропогеног или природног порекла. Корисници и власници природних и створених вредности на подручју споменика природе као и посетиоци могу бити фактор угрожавања ако својим деловањем не поштују прописане режиме заштите, мере забране и коришћења.

Такође и природни фактори могу знатно угрозити природне вредности уколико се јављају у великом обиму.

Активности, делатности и процеси који могу представљати факторе угрожавања природних вредности СП „Обреновачки Забран“:

Изградња објеката (викендица и угоститељских објеката)

До доношења Решења о заштити, као затечено стање постоји неколико већ изграђених објеката:

- поред самог асфалтног пута постоји неколико дрвених објеката-викенд кућица који се налазе или у оквиру ЗП или су на самој граници.
- у форланду постоји један зидани угоститељски објекат, власништво ЈП „Србијашума“
- у брањеном делу на крају асфалтног пута у непосредној близини одбрамбеног насипа налази се један угоститељски објекат који дуже време није у функцији.
- Преко пута овог објекта налази се шумарева кућа, власништво ЈП „Србијашума“

Примера дивље градње од доношења Решења није било, а спречавање овакве праксе је приоритетни задатак управљача.

Комунални и биљни отпад

Забран као омиљено излетиште Обреновачана привлачи велики број посетилаца што је нарочито изражено у току летњих месеци, обзиром да једним делом Забран излази на обалу реке Саве и да се ту налази импровизовано купалиште. Осим тога ово је и једина и најближа површина са високом вегетацијом.

Са излетницима и посетиоцима долази и не мала количина отпада коју свакодневно сакупљају ангажовани радници у ЈП ЗЖС Обреновац. ЈКП „Обреновац „ је поставило контејнере које редовно празни и одвози на градску депонију у своје рециклажно двориште на примарну сепарацију отпада.

У самом заштићеном подручју нема мини депонија баш из разлога што се свакодневно сакупља отпад, међутим у близини викенд насеља се могу срести мање мини депоније које по пријави, ЈКП повремено чисти.

Међутим овде постоји проблем биљног отпада, јер власници викендица након кошења и уређења својих дворишта сву покошену траву и орезано шиље и гране избацују из свијих дворишта и депонују или на чистине дуж пута или у шуму.

Са ангажовањем чувара у ЗП који ће и опомињати и забрањивати овакве радње мислимо да ће се овај проблем свести на минимум.

Шумски пожари

Опасност од пожара прети од туриста и излетника који распаљују роштиље, нарочито током првомајских празника и викендом када посећују Забран. Мада до сада није уочено да се ватра пали унутар шуме већ само на ободу (на ливадама и чистинама дуж асфалтног пута где постоје гарнитуре за седење), овај потенцијални проблем ће бити решен постепеним постављањем ложишта.

Са друге стране како је већ наведено Забран је окружен пољопривредним земљиштем па се врло често дешава да власници њива након убирања летине пале стрњику. Долазило је пар пута до тога да се паљење стрњике отргло контроли и да је дошло до неконтролисаног ширења ватре (до сада се ватра никад није проширила на заштићено подручје), али су пожари били локализовани, брзом интервенцијом ватрогасаца. Ватрогасна станица се налази на удаљености од 4 км од заштићеног подручја.

Активности излетника

Попут уласка моторним возилом на зелене површине тик до гарнитура за седење, бацање отпадака ван корпи, намерно уништавање мобилијара (урбаног и дечијег), пуштање прегласне музике и друге врсте дивљања говори о томе да ово подручје не посећују само љубитељи природе.

Овај проблем је био делимично решаван, бар када је реч о трим стази постављањем заштитних стубова који онемогућавају пролаз аутомобилима унутар шуме и стазе, уз сталну замену извађених и склоњених стубова.

Такође стална замена мобилијара, постављење новог мобилијара израђеног по новим технологијама, ангажовање већег броја чувара, представља једини начин да се овакве активности сведу на минимум.

Природне непогоде

Изливање реке Саве, снеголоми, ветроломи, ветроизвале су појаве на које човек нема пресудног утицаја тако да једино што управљач може да учини је да последице таквих непогода у што краћем времену санира. Оно што је битно истаћи је и стална контрола и благовремено уклањање сувих и преломљених грана са стабала која се налазе уз трим стазу и изнад гарнитура за седење и дечијег мобилијара како би се избегле евентуалне штетне последице.

Уништавање и загађивање станишта

Сразмерно велик број врста сисара на релативно малом простору Забрана, резултат је, пре свега, заступљености и очуваности већег броја различитих природних, полуприродних и антропогено створених екосистема Сеча и проређивање дрвенасте вегетације, као и уклањање жбунасте и друге приземне вегетације у доминантно шумским екосистемима унутар Забрана би прво угрозило опстанак врста примарно везаних за шумска станишта.

Услед постојања већих површина под пољопривредним културама у непосредној околини Забрана, за очекивати је појачану употребу и растурање извесних количина различитих хемијских материја у виду вештачког ђубрива, хербицида, пестицида и других заштитних хемијских средстава. Многа од њих имају летално дејство на врсте којима нису примарно намењене, и то приликом случајног уношења и ингестије.

IV. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ЗП „ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“

Концепт заштите Споменика природе „Обреновачки Забран“ је базиран са једне стране на настојању да се омогући развој овог подручја на принципима тзв. одрживог развоја, а са друге стране да се заштите посебне природне и друге вредности и функције које нису у коализији са основним вредностима добра.

У том смислу, концепт заштите СП „Обреновачки Забран“ заснива се на:

- очувању и унапређењу примарних предеоних вредности и пејзажних обележја
- очувању биоеколошких вредности комплекса са високом вегетацијом (под шумом)
- стварању услова за одрживи развој рекреативно- здравствених и туристичких садржаја
- стварању услова за планско уређење и контролисано коришћење простора

Имајући у виду уочене квалитете природне средине, а нарочито чињеницу да се ради о не малој површини са аутентичном шумском вегетацијом, која је на ширем подручју све угроженија, специфичне геоморфолошке облике, вредне природне и створене ресурсе и друге природне вредности и будућу намену и уређење овог простора дугорочни циљеви заштите су:

- заштита природе, природних вредности и биодиверзитета
- заштита животне средине
- трајно очување, заштита и унапређење простора и очување посебно вредних предеоних елемената
- очување обреновачког забрана као јавног и трајног добра који чини важан елемент у систему зелених површина који повезује градске и ванградске зоне зеленила и утиче на регулацију локалног климата-
- планско уређење и развој одрживог туризма и рекреативно- здравствених садржаја
- трајно и рационално вишенаменско коришћење простра Обреновачког Забрана сходно дефинисаним приоритетним основним наменама
- унапређење и развој едукативних активности

Заштита природе, природних вредности ће се остварити кроз:

- Заштиту, унапређење и функционално оспособљавање посебних природних и створених вредности
- Јачање стабилности екосистема и побољшање њиховог стања у складу са укупним еколошким потенцијалом природног добра, а нарочито у погледу побољшања квалитета шумске вегетације и побољшање услова коришћења природног добра.
- Очување и унапређење пејзажних и амбијенталних вредности са свим овим елементима који му дају карактер посебности.
- Спречавање и елиминисање последица деградационих процеса, чије негативно дејство утиче на стање појединих елемената, пре свега

природне средине, а нарочито квалитет и квантитет вода, диверзитет флоре, фауне и вегетације итд.

- Несметано одвијање активности које су у функцији коришћења подручја, на начин који је у складу са његовим основним вредностима, као и у функцији њихове презентације.

Заштита животне средине оствариће се кроз:

- Очување, унапређење и заштиту квалитета животне средине
- Рационално коришћење природних ресурса
- Очување, унапређење амбијенталних, естетских и туристичко рекреативних потенцијала подручја
- Развој интегралног информационог система о стању природе и животне средине
- Популаризацију заштите природе и животне средине и развијање еколошке свести у јавности, код локалног становништва, и посетилаца-туриста
- Подршка програмима еколошког васпитања и образовања деце и омладине
- Усклађивање дозвољених видова коришћења природних ресурса са потребама заштите и очувања
- Утврђивање обавеза да се у конкретним планским решењима поштују интереси заштите и развоја, а у оквирима националних и међународних правних норми стандарда и препорука који се односе на заштиту природе и животне средине

Развој туризма и едукативних активности оствариће се кроз:

- Развој екотуризма
- Развој туризма у функцији заштите, ревитализације и презентације природних вредности СП“Обреновачки Забран“
- Развој туризма кроз: излетнички, манифестациони, спортско-рекреативни, риболовни туризам
- Едукацију и информисање локалног становништва, посетилаца и шире јавности о вредностима СП“Обреновачког Забрана“ и туристичким потенцијалима

Развој шумарста оствариће се кроз:

- Заштиту, очување и унапређење функције шумских екосистема
- Унапређење стања шума
- Превентивну заштиту шума од потенцијалних угрожавајућих фактора
- Обезбеђење услова и могућности коришћења и развој шумарства у оквиру научноистраживачке образовно-васпитне, спортско-рекреативне, као и друге делатности делатности

V. АНАЛИЗА И ОЦЕНА УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ДУГОРОЧНИХ ЦИЉЕВА ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА СП „ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“

За остваривање свих дугорочних циљева морају се створити претпоставке и обезбедити услови што подразумева:

- Организационо, кадровско и техничко опремање управљача (технолошки услови, који подразумевају опремљеност управљача кадровима, пословним простором, другим објектима и средствима рада, опремљеност заштићеног подручја комуналном и саобраћајном инфраструктуром и уређеним местима и објектима за рекреацију и боравак посетилаца.

Овај услов је тренутно испуњен делимично и то само у мањем делом делу, тако да се у наредном периоду очекује велики рад и велико залагање Управљача на обезбеђењу побројаних услова.

- Међусобно разумевање и сарадња свих институција корисника СП „Обреновачки Забран“, а нарочито сарадња са ЈП за газдовање шумама „Србијашуме“ ШГ Београд, ШУ „Липовица“ које газдује шумским фондом ЗП „Обреновачки Забран“

- Учешће и подршка локалне самоуправе у реализацији циљева (политички услов, који значи брзо и ефикасно решавање по питањима и предметима који се односе на активности управљача и других заинтересованих правних и физичких лица на заштићеном подручју од стране надлежних органа и институција на државном и локалном нивоу, санкционисање непримерених и непрописних радњи и подршку процесима и поступцима усаглашавањима јавног/општег, локалног и појединачног интереса у корист интереса очувања природе и животне средине.

Овај услов је делимично испуњен

- Учешће и подршка локалног становништва у реализацији циљева (социјални услов, који подразумева еколошки свесно и одговорно локално становништво, са прихватљивим стандардом и перспективом развоја заштићеног подручја)

- Учешће и подршка научних и истраживачких институција у остваривању дефинисаних циљева

- Обезбеђење финансијских средстава и законских инструмената за реализацију дугорочних циљева (економски услов који подразумева трајно и стабилно финансирање плана управљања на основу закона о заштити природе и Решења о проглашењу заштићеног подручја „Обреновачки Забран“ . Обезбеђење финансијски средстава се врши из буџета града Београда и из средстава ЈП ЗЖС Обреновац намењених за финансирање Програма и пројеката из области заштите животне средине, односно из средстава буџетског фонда ГО општине Обреновац. Осим ових извора финансирања ће се вршити и из накнада за коришћење природних добара након израде и доношења Одлуке о накнадама за коришћење заштићеног подручја СП „Обреновачки Забран“

Могућност остваривања постављених циљева треба анализирати са становишта ситуационих услова, кроз ткз. SWOT анализу

STRENGTHS СНАГЕ - ПРЕДНОСТИ (internal)	WEAKNESSES СЛАБОСТИ - НЕДОСТАЦИ (internal)
OPPORTUNITES МОГУЋНОСТИ (external)	THREATS ОПАСНОСТИ - ПРЕТЊЕ (external)

Предности – Снаге

- природне и створене вредности
- географски положај
- природни ресурс (шуме, реке)
- биолошка разноврсност флоре и фауне
- близина бањског лечилишта

Недостаци – Слабости

- саобраћајна инфраструктурна (неодржавани постојећи асфалтни пут),
- комунална инфраструктура
- надлежности управљача и корисника шуме нису до краја дефинисани
- неопремљеност управљача (технички и кадровски)
- непостојање сигурног извора финансирања управљача

Могућности

- научна истраживања
- коришћење простора за рекреацију и едукацију
- промоција у ширем смислу (ван локалног нивоа)
- стварање препознатљивости споменика природе

Претње – Ризици

- недостатак финансијских средстава
- недовољна сарадња локалне самоуправе, општинске управе, инспекцијских служби
- спорост државне администрације
- политичка ситуација

VI. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТЕ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТОРОНИХ ВРЕДНОСТИ ЗП „ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“

Приоритетне активности које се планирају Планом управљања су заштита природних вредности и животне средине, односно:

- чување, обележавање, уређење и одржавање СП „Обреновачки Забран“
- заштита флоре и фауне
- заштита предеоних одлика
- заштита животне средине
- унапређење природних и створених вредности

Основни и трајни задатак управљача ЈП за заштиту и унапређење животне средине на територији ГО Обреновац је чување заштићеног подручја „Обреновачки Забран“ и спровођење прописаног режима заштите утврђене актом о заштити, односно предузимање мера и извршење послова на обезбеђењу унутрашњег реда (чување, контрола посетилаца и корисника и пружање помоћи, савета, услуга, одржавање чистоће и уредности и др.) и обележавање заштићеног подручја. За обављање ових делатности управљач организује чуварску службу, а у складу са Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби и Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја (Сл.гласник РС бр.85/09) за чуваре заштићеног подручја ће бити спроведена обука у складу са Програмом едукације чуварске службе. Такође за чуварску службу, поред сталне едукације и обуке, спроводиће се мере опремања (униформе, службено возило, ручна опрема и средства за рад и др.) у циљу ефикаснијег спровођења мера заштите и презентације ЗП „ Обреновачки Забран“

Обележавање и одржавање граница природног добра

ЈП за заштиту и унапређење животне средине на територији ГО Обреновац као управљач у обављању активности и задатака заштите и развоја СП „ Обреновачки Забран“ дужно је, између осталог да обележи заштићено природно добро.

Заштићено природно добро обележава се постављањем ознаке и обележавањем спољне границе заштићеног природног добра на основу Правилника о начину обележавања заштићених природних добара („Сл.гласник РС“бр.30/92, 24/94 и 17/96).

Уређење и одржавање

За уређење и одржавање СП „Обреновачки Забран“ управљач ће у оквиру годишњег програма управљања планирати активности на пословима одржавања излетничких површина и чистоће . Уређење ће се вршити у складу са одредбама Решења о проглашењу заштићеног подручја, просторно-планске и урбанистичке документације

Заштита флоре и фауне

Заштита флоре и фауне је један од приоритетних задатака управљача која ће се планирати годишњим програмом управљања. Посебан акценат биће на реализацији пројеката истраживања постојећег стања флоре и фауне како би се створила основа за даље континуирано праћење и унапређење стања флоре и фауне

Пројекти ће се спроводити у сарадњи са релевантним научним институцијама (Завод за заштиту природе Србије, Шумарски факултет, Институт за шумарство, Биолошки факултет и др.)

Заштита предела

Мерама просторног и урбанистичког планирања, спречавањем појава противправне градње објеката, адекватним планирањем, пажљивим еколошким лиценцирањем пројеката развоја туризма, као и ефикасним текућим одржавањем комуналне хигијене и уредности очуваће се и унапредити пејзажна обележја заштићеног подручја

Заштита животне средине

Један од оглавних трајних циљева који се жели постићи успостављањем административне- правне заштите ЗП јесте очување и унапређење стања и квалитета животне средине.

Заштита од пожара

У области заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара(Сл.гласник РС број 111/2009.године) и Уредбом о разврставању објеката, делатности и земљишта у категорије угрожености од пожара (Сл.гласник РС број 76/2010.године) у категорије угрожености од пожара донеће се План заштите од пожара.

VII. ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА СП „ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“

Природно добро „Обреновачки Забран“ стављено је под заштиту, као споменик природе. Забранска шума, као комплекс са високом вегетацијом у којој су развијена сва три спрата: високог дрвећа, шибља и зељастог биља представља станиште многих животињских врста које се ту стално присутне или су присиутне повремено миграторне врсте. Посебна вредност овог природног добра се огледа у чињеници да се налази у непосредној близини зоне урбане изграђености. Обреновачки Забран има изузетан еколошки значај јер чини значајан елемент у систему зелених површина Обреновца. Осим тога представља и добру основу за стварање услова за одрживи развој рекреативно - здравствених и туристички садржаја, односно основу за планско уређење и контролисано коришћење простора. Све ове темељне вредности заштићеног подручја Обреновачког Забрана, приоритетни су задаци научноистраживачког и образовног рада као и израде планске и пројектне документације за уређење овог простора.

Полазећи од природних вредности које чине темељне вредности подручја заштићеног подручја, приоритетни задаци научноистраживачког и образовног рада на заштићеном подручју „Обреновачки Забран“ су:

- Дефинисање метода и начина спровођења мониторинга биодиверзитета;
- Истраживање утицаја климе на биодиверзитет подручја Забрана;
- Истраживање утицаја параметара загађења на биодиверзитет подручја Забрана
- Очување и унапређење стања шумских екосистема;
- Праћење природних промена у биљним заједницама
- Едукација локалног становништва у области заштите природних и створених вредности у СП „Обреновачки Забран“
- Подизање нивоа свести локалне заједнице у циљу очувања биодиверзитета
- едукација свих узрасних категорија у области заштите природних вредности;
- Едукација корисника СП „Обреновачки Забран у области спровођења прописаних режима заштите

У циљу успостављања савременог система управљања над заштићеним подручјем, са циљем спровођења заштите и развоја планира се реализација једног броја научно-истраживачких пројеката. Пројекти би се заснивали на поштовању следећих постулата:

- заштита, очување, и унапређење биолошке (генетичке, специјске, екосистемске) и предеоне разноврсности;
- дугорочно очување природних екосистема и природне равнотеже;
- одрживо коришћење природних ресурса и усклађивање људских активности;
- утврђивање и праћење стања у природи;

- благовремено спречавање људских активности и делатности које доводе до трајног осиромашења биолошке разноврсности и уништавања станишта;
- ограничавање активности у природи које могу нарушити природну равнотежу;
- дефинисање употребне вредности (едукативна зона и зоне за различите облике активне и пасивне рекреације).

Истраживање и праћење стања фауне (сисара, птица, инсеката, риба, гмизаваца)

ЛП ЗЖС Обреновац као управљач заштићеног подручја Обреновачки Забран ће као први корак у изналажењу мера очувања и заштите фауне кроз више Пројеката и Студија извршити инвентаризацију, утврђивање присутности, динамике бројности, биономије, преференције станишта и склоништа различитих категорија фауне.

Након реализације пројеката који би се састојао од низа активности у завршној студији, на основу представљених података инвентаризације и мониторинга, анализом би биле препоручене мере очувања и заштите имајући у виду значај и намену заштићеног подручја „Обреновачки Забран“ као важне зелене оазе. Значи, да би се изнашле, развиле и примениле приоритетне и адекватне мере заштите очувања и управљања фауном неопходни су подаци и научно-стручна сазнања о присуству, биономији, екологији, популационом статусу припадника појединих врста фауне уна простору ЗП „Обреновачки Забран“.

Мониторинг вегетације и флоре заштићеног подручја „Обреновачки Забран“

Мониторинг вегетације Забранске шуме нужно се наставља на претходни период, на постојеће податке о присутним фитоценозама. Наставак истраживања у том правцу обухвата: дефинисање биљних заједница, картирање биотопа и вредновање биотопа. Мониторинг флоре Забранске шуме наставља се на резултате досадашњих истраживања која се могу узети као нулто стање, а даља истраживања у том правцу би била:

- евиденција свих присутних биљних врста,
- евиденција законом заштићених биљних врста,
- евиденција инвазивних врста,
- евиденција индикаторских врста.
- снимања и валоризације солитерних стабала на заштићеном природном добру са предлогом спровођења потребних мера на очувању вредности стабала.

Истраживање и праћење стања шумских екосистема (мониторинг)

Интегрална заштита екосистема подразумева и познавање њихове сложености, а представља настојање да се на еколошкој основи развија систем у који су уграђене све мере које се примењују по потреби. Предуслов за успех њене примене је успостављање мониторинга праћења, анализирања промена у шумским екосистемима и аналитичка интеграција података о различитим факторима екосистема, што захтева правовремени мултидисциплинарни тимски рад како би се планиране мере заштите могле правовремено предузети. За примену превентивних мера шумске хигијене и еколошког регулисања односа међу члановима шумске биоценозе у оквиру интегралне заштите шума неопходно је утврдити и познавати поједине узрочне комплексе које доводе до стварања предиспозиција.

Главни циљеви праћења здравственог стања шума у заштићеном подручју су:

- правовремено откривање шумских микролокација у којима су присутни неповољни услови за развој шумских екосистема;
- откривање најважнијих изазивача штета који утичу на слабљење виталности и пропадања шума (природне непогоде, загађени ваздух, пожари, штетни инсекти, фитопатогене гљиве и др.);
- добијање правовремених и поузданих информација које се односе на непожељне промене у природи под утицајем антропогеног фактора;

Едукативни програми

Потреба за сталним развојем еколошке свести насупрот сталне деградације и уништавања природе, постаје све наглашенија. Еколошка едукација постаје кључни задатак у управљању заштићеним подручјем.

Урадиће се програми који ће обухватати:

- програмске садржаје везане за обуку кадрова који раде на пословима заштите природе (семинари, курсеви и предавања, радионице);
- реализацију научно-истраживачких пројеката и еко кампова, рад са децом и омладином;
- едукација деце у школама и предшколским установама, која ће обухватити обилазак терена, конкурсе ликовних и литералних радова, као и изложбу истих;
- едукацију и образовање на одређене теме заштите природе.

Не треба заборавити Невладине организације и волонтере који кроз своје пројекте и активности утичу на развој еколошке свести.

VIII. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА СП „ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“

Решењем о стављању под заштиту заштићеног подручја „Обреновачки Забран“ дефинисан је двостепени режим заштите којим је регулисан начин коришћења, уређења и унапређења заштићеног подручја.

На подручју СП „Обреновачки Забран“ планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу су:

- Неговање и унапређење уредности, чистоће, амбијенталне разноврсности и лепоте предеоног лика и квалитета чинилаца животне средине
- Постављање информативних табли са латинским и народним именима аутохтоних и алохтоних врста и изузетних примерака и њиховим битним карактеристикама, као и занимљивостима о појединим врстама
- Одржавање постојеће трим стазе, проширење (продужење) дуж Колубарског насипа
- Формирање пешачких стаза кроз шуму али без додатног уређења околног простора у виду уклањања шумске вегетације.
- Изградња паркинг простора
- Одржавање локалног пута и одржавање некатегорисаних путева
- Дуж асфалтног пута завршетак изградње пешачке и бициклистичке стазе (обе стазе су трасиране, израђена је подлога)
- Постављање препрека- дрвених стубова на улазу у трим стазу и уз проширења (пикник зоне) дуж асфалтног пута ради спречавања проласка моторних возила
- Одржавање и постављање новог урбаног и дечијег мобилијара
- Праћење стања, очување и увећање разноврсности аутохтоног живог света, посебно ретких и у другом погледу значајних биљних и животињских врста, њихових популација и станишта.
- Повећање површина под шумом у складу са Планом општег уређења Забрана (од обилазнице до уласка у заштићено подручје), ради успостављања ширег зеленог појаса који би повезивао природно добро и источни део Обреновца који због термоминералних вода и изграђених угоститељских и спортских објеката представља значајан туристички потенцијал
- Изградња, инфраструктурно опремање и уређење простора за потребе рекреације и туризма, образовног и научног рада и планских активности.
- Одржавање уредности обале реке Саве, део заштићеног подручја који излази на реку.

За све радове, а у складу са пратећим планским актима, и на основу урађене пројектне документације, прибавиће се потребни услови и сагласности од организације за заштиту природе и од органозационе јединице Градске управе града Београда надлежне за заштиту животне средине

IX. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПЛАНСКИХ НАМЕНА И РЕЖИМА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА У ОКВИРУ СП „ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“

Решењем о проглашењу заштићеног подручја “ Обреновачки Забран“ на заштићеној површини утврђена су два степена заштите (који представља скуп мера и услова којима се одређује начин и степен заштите, коришћења, уређења и унапређења заштићеног природног добра), односно:

На заштићеном природном добру са установљеним режомом заштите III и II степена, утврђују се опште мере којимасе забрањује

- промена намене површина ако није у складу са важећим планским документима и решењем

- изградња свих индустријских, инфраструктурних, привредних, хидротехничких и других објеката укључујући стамбене и викенд објекте;

- изградња каблираних објеката инфраструктуре изван постојећих путева и стаза;

- вршење земљаних, грађевинских, шумарских и других радова којима се могу нарушити естетске и амбијенталне вредности заштићеног простора и погоршати његове примарне вредности и карактеристике;

- индустријска и индивидуална експлоатација минералних и неминералних сировина и отварање позајмишта земље и камена, осим ограничене и строго контролисане евентуалне експлоатације подземних вода за потребе водоснабдевања;

- узимање фосилоносних материјала са геолошких профила;

- свака промена постојеће морфологије терена и водотока, превођење вода једног у други водоток и измена хидродинамичких карактеристика и режима водотока и сви други радови и интервенције који могу утицати на измену хидролошког режима подземних и површинских вода;

- извођење хидрогеолошких радова без услова организације за заштиту природе и сагласност и организационе јединице Градске управе надлежне за заштиту животне средине;

- коришћење, уништавање и друге активности којима би се могле угрозити врсте биљака, животиња и гљива које су заштићене као строго заштићене или заштићене дивље врсте и њихова станишта;

- уништавање, убијање, узнемиравање, растеривање и хватање свих врста које се налазе на европској и светској Црвеној листи (IUCN) или на листама међународно значајних врста;

- уношење алохтоних врста флоре и фауне и подизање нових засада;

- примарна прерада и предконцентрација сировина;

- одлагање примарних и секундарних јаловина, складиштење и одлагање комуналног, индустријског и другог отпада укључујући отпад животињског порекла и формирање сточног гробља;

- руковање опасним хемикалијама, нафтним дериватима и другим опасним материјама

- примена хемијских средстава на употребу вештаћких ђубрива на површинама, а за хемијска средства за заштиту биља уз сагласност Министарства;
- испуштање непречишћених отпадних вода у водотоке и земљиште;
- изградња рибњака;
- паљење и ложење ватре, осим на местима одређеним за ту намену.

Поред општих мера, прописаних за цело природног добро, за део природног добра који се налази у режиму заштите II степена, прописују се и додатне мере којима се забрањује:

- извођење дубоких бушотина, водозавата, или посебно издвојених објеката за потребе водоснабдевања, преграђивање и регулација хидролошких објеката;
- пренамена шумског земљишта, осим управљачких интервенција ради унапређења општег стања шума;
- уклањање аутохтоне вегетације приобаља;
- брање и сакупљање дивље флоре и фауне;
- употреба хемијских препарата осим у случајевима када се не могу заменити одговарајућим биолошким препаратима, уз предходну сагласност Министарства надлежног за послове заштите природе;
- изградња свих врста објеката, осим изградње објеката намењених заштити и презентацији ЗП и реконструкције и санације постојећих објеката у складу са условима заштите природе;
- одлагање отпада и спаљивање отпада;
- паљење и ложење ватре осим на обележеним местима;
- слободно и неконтролисано кретање посетилаца и кућних љубимаца;
- остале активности које могу угрозити или изазвати промене на локлитету „Јазбинска бара“

Х. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ СП „ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“

Промотивне активности заснивају се на значају који СП “Обреновачки Забран” има за локално становништво, са једне стране, као и мере на спровођењу заштите и одрживог развоја, са друге стране. Приоритетни циљ промоције је утицај на јавну свест о значају овог подручја, као и планирање и реализација нових садржаја који подржавају очување природе.

Планиране активности на развоју промоције СП „Обреновачког Забрана“ :

- израда WEB презентације СП “Обреновачки Забран”,
- израда публикација, флајера и промотивног DVD-а за локалну самоуправу, кориснике и посетиоце,
- израда тематских флајера,
- обележавање еколошких дана Светског дана вода, Светског дана шума, Светског дана заштите биодиверзитета, Светског дана заштите животне средине, Светског дана туризма, Европске недеље шума и др.;
- одржавања радионица са циљем представљања планираних активности управљача,
- укључити грађанство у доношење планских докумената везаних за заштиту и одрживи развој овог подручја, СП „Обреновачког Забрана“ /у складу са Архуском конвенцијом/,
- обезбеђење доступности аката које доноси управљач Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби, План управљања заштићеним подручјем и др.;
- организовање радионица за претшколске установе, као и за ученике основних и средњих школа,
- промоција кроз пројекте Невладиних организација и волонтерске акције,
- организовање тематских трибина,
- традиционалне манифестације које се одржавају у СП “Обреновачки Забран” – Мото скуп, Ликовна колонија, Фишеров меморијал, Првомајски уранак и др.;
- изложба ликовних и литерарних радова на задату тему,
- сигнализација и обележавање важних места,
- продаја сувенира,
- брендирање и визуелни идентитет СП “Обреновачки Забран”.

**XI. СТУДИЈСКА(ИСТРАЖИВАЧКА), ПРОГРАМСКА, ПЛАНСКА И
ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ
ЦИЉЕВА И АКТИВНОСТИ НА ЗАШТИТИ, ОЧУВАЊУ И
УНАПРЕЂЕЊУ И ОДРЖИВОМ РАЗВОЈУ
СП „ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“**

Законом о заштити природе и Решењем о проглашењу заштићеном подручју „Обреновачки Забран“ детаљно су дефинисане обавезе управљача по питању документације која се односи на заштићено подручје. То су пре свега:

- План управљања заштићеним подручјем “ Обреновачки Забран“ (као средњерочни документ који се доноси за период од десет година)
- Годишњи програм управљања заштићеним подручјем “ Обреновачки Забран“ којим се реализује Програм управљања за одређену годину
- Извештај о остваривању Плана управљања заштићеним подручјем
- Извештај о остваривању Годишњег програма управљања заштићеним подручјем
- Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби за заштићено подручје
- Одлука о накнадама за коришћење заштићеног подручја СП “Обреновачки забран“
- Усаглашавање постојећих пројеката, планова са који обухватају заштићено подручје са одредбама Решења о проглашењу заштићеног подручја
- План заштите од пожара

Студијска, програмска, планска и пројектна документација потребна за спровођење циљева и активности на:

- Заштити посебних природних вредности: израда Програма и пројеката заштите природних вредности СП“Обреновачки Забран“;
- Заштита и коришћење обновљивих природних ресурса: израда програма и планских аката којима се регулише коришћење обновљивих природних ресурса
- Мониторингу вегетације, флоре и фауне: Израда Програма којима ће се изградити систем праћења стања, прикупљање и обрада података о вегетацији, флори и фауни на простору СП“Обреновачки Забран“
- Уређењу ЗП“Обреновачки Забран“ израда пројеката и програма у складу са Решењем о проглашењу заштићеног подручја
- Презентација СП „Обреновачки Забран“ и срадња са локалним становништвом и другим корисницима: кроз израду разних програма и пројеката презентације и популаризације заштићеног подручја.

ХП. САРАДЊА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ НА ПОДРУЧЈУ СП „ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“

С обзиром на значај заштићеног подручја СП „Обреновачки Забран“ као врло важнег и изузетно посећеног простора, што је нарочито изражено у току летњих месеци, ЈП ЗЖС Обреновац као управљаћ, предвиђа активну сарадњу са одељењем за урбанизам и комунално-грађевинске делатности ГО Обреновац. Такође неопходно је успостављање одговарајућих односа са осталим субјектима који на овом простору раде и користе поједине ресурсе (ЈП Србијашуме, ЈП Београдводе, локално становништво, излетници и други корисници простора)

Основни циљ успостављања односа јесте заштита предела, поштовање одређених режима заштите и коришћења и стварања услова за бољи развој подручја у функцији заштите

У циљу унапређења заштићеног подручја планира се сарадња са свим заинтересованим и надлежним субјектима:

- Града Београда
- Градска општина Обреновац (нарочито са инспекцијским службама, комунална и грађевинска инспекција ради спречавања бесправне изградње)
- Сарадња са надлежним Министарствима
- Програмска сарадња са стручним установама (Завод за заштиту природе Србије, Факултети, Институту и др.)
- Програмска сарадња са другим управљачима заштићених подручја у Београду и Србији,
- Сарадња са власницима земљишта које се налази у непосредном окружењу заштићеног подручја
- Сарадња са ЈП „Србијашуме“ са корисником шумског фонда на заштићеном подручју «Обреновачки Забран»
- Програмска сарадња са еколошким удружењима, планинарима, извиђачима, младим истраживачима и другим заинтересованим невладиним организацијама

ХП. ДИНАМИКА И СУБЈЕКТИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА УПРАВЉАЊА СП „ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“

ЈП за заштиту и унапређење животне средине на територији ГО Обреновац, као управљач заштићеног подручја, План управљања СП "Обреновачки Забран", за период 2014 – 2023.године, конципирало је према захтевима и задацима које треба да оствари сагласно Решењу о проглашењу заштићеног подручја „Обреновачки Забран“

План управљања СП "Обреновачки Забран" за период 2014 – 2023.године, као средњерочни документ остварује се кроз годишње програме управљања којима се детаљно и прецизно дефинишу задаци, радови и активности, материјално-финансијски и организациони услови њиховог извршења

Планиране задатке можемо разврстати на 3 групе и то:

- 1. Трајни задаци:** чување, обезбеђење унутрашњег реда у СП "Обреновачки Забран", обележавање, одржавање и уређење, мониторинг природних вредности, научноистраживачки и образовни рад и презентација СП "Обреновачки Забран"
- 2. Хитни задаци:** израда планских докумената, обележавање заштићеног подручја, формирање чуварске службе
- 3. Приоритетни задаци:** почетак рада на заснивању базе података о постојећем стању екосистема и постојећим видовима коришћења, успостављање сарадње са локалном самоуправом, локалним, корисницима заштићеног подручја, научним и стручним институцијама и свим заинтересованим друштвеним субјектима

План управљања СП "Обреновачки Забран" конципиран је по видовима радова који се могу груписати у:

- 1. Чување и надзор СП "Обреновачки Забран" што обухвата**
Организовање Службе заштите, унапређења, промовисања и одрживог развоја ЗП“Обреновачки Забран“ и чуварске службе сагласно Правилнику о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја (субјект: управљач, уз финансијску подршку Града Београда-Секретаријата за заштиту животне средине, што ће се прецизирати Годишњим програмом управљања, динамика: 2014.година – 2023.година)
- 2. Израда планских докумената и аката која обухвата израду:**
 - План управљања СП "Обреновачки Забран" за период од 10 година (субјект: управљач, динамика 2014 година и у 2023.години за наредни средњерочни период)
 - Годишњи програм управљања СП "Обреновачки Забран" (субјект: управљач, динамика: сваке године се ради и то до 15 децембра текуће за

наредну годину уз обавезу доставе надлежној јединици локалне самоуправе на давање Сагласности)

- Извештај о остварењу годишњег програма управљања СП " Обреновачки Забран" (субјект: управљач , динамика: сваке године се ради и то до 15 децембра текуће године за наредну годину уз обавезу достављања надлежној јединици локалне самоуправе)

- Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби (субјект: управљач , динамика: 2014.година уз обавезу доставе надлежној јединици локалне самоуправе на давање Сагласности)

- Одлука о накнадама за коришћење природних вредности и услуга СП "Обреновачки Забран" (субјект: управљач уз обавезу доставе надлежној јединици локалне самоуправе на давање Сагласности)

-

3. Обележавање СП " Обреновачки Забран " што обухвата:

- постављање ознака-табли за обележавање заштићеног подручја, обележавање спољне границе заштићеног подручја као и различитих зона заштите у оквиру заштићеног подручја уз редовну контролу , обнављање и замену оштећених

(субјект: управљач уз финансијску подршку Града Београда- Секретаријата за заштиту животне средине, што ће се прецизирати Годишњим програмом управљања, динамика 2014.година – 2023.година)

4. Уређење СП " Обреновачки Забран " што обухвата:

- Постављање путоказа, информативних табли, израду и постављање корпи за отпатке, клупа и столова и осталог урбаног и дечијег мобилијара, обнављање летње учионице, ограђивање површина, уређење трим стазе, обнављање спортских реквизита, израда и постављање ложишта за пикник зоне, кошење траве и корова, реконструкција прилазног пута, изградња бициклистичке и пешеачке стазе

(субјект: управљач, локална самоуправа, уз финансијску подршку Града Београда- Секретаријата за заштиту животне средине, што ће се прецизирати Годишњим програмом управљања, динамика: 2014.година – 2023.година)

5. Популаризација и презентација СП " Обреновачки Забран " што обухвата

- Штампане пропагандног материјала (флајери, лифлете, туристичке карте, брошуре и сл), израда информативног пункта, израда и емитовање промотивних спотова (субјект: управљач уз финансијску подршку Града Београда- Секретаријата за заштиту животне средине, што ће се прецизирати Годишњим програмом управљања, динамика: 2014.година- 2023.године)
- Израда Програма едукације

6. Научно-истраживачки и образовни пројекти СП " Обреновачки Забран "што обухвата израду програма и пројеката и студија из области.

- Мониторинга и заштита флоре и фауне
- Мониторинга станишта
- Мониторинга стања заштите животне средине
(субјект: управљач, локална самоуправа, НВО, институти, факултети и други, уз финансијску подршку Града Београда- Секретаријата за заштиту животне средине, што ће се прецизирати Годишњим програмом управљања, динамика: 2014-2023.година)

7. Остали радови који обухватају

Набавку алата и средстава за рад на одржавању, набавку опреме, униформи, личних заштитних средстава, трајног решења простора за потребе рада чуварске службе и др.

XIV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕДПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊА СП „ОБРЕНОВАЧКИ ЗАБРАН“ И НАЧИН ЊИХОВОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА

Финансирање заштићеног подручја, према Закону о заштити природе, обезбеђује се из:

- 1.) из буџета;**
- 2.) из прихода који се остварују вршењем делатности предузећа, односно организације која управља заштићеним подручјем;**
- 3.) од накнада за коришћење природних вредности и услуга заштићеног подручја;**
- 4.) из других извора у складу са законом.**

Финансијска средства неопходна за остваривање мера и активности из Плана управљања за ЗП „Обреновачки Забран“ обезбеђују се већим делом из буџета Града Београда, а мањим делом из прихода који се остварују вршењем делатности управљача.

Обзиром да се План управљања заштићеним подручјем ради за период од 10 година, тешко је предвидети трошкове за тако дуг период. Сагласно планираним активностима и задацима које треба да изврши управљач ЗП „Обреновачки забран“ у оквиру Плана управљања за период 2014.-2023. године, процењено је да су неопходна финансијска средства у износу од :

Редни број	Врста радова
1.	Чување и надзор
	Редовно одржавање заштићеног подручја СП
2.	Израда планских докумената и аката
3.	Научно-истраживачки и образовни пројекти
4.	Обележавање и обнављање граница
5.	Мониторинг и заштита флоре и фауне
6.	Праћење стања, нега и заштита шума

7.	Мере уређења СП „Обреновачки Забран“
8.	Популаризација и презентација
9.	Остали радови
свега	200.000.000,00 дин.

План управљања СП „Обреновачки Забран“ спроводи се Годишњим програмом који садржи:

- послове и задатке који се непосредно спроводе у текућој години,
- динамику извршења програмираних радова, послова и задатака и
- неопходна финансијска средства за реализацију Годишњег програма управљања.

На Годишњи програм управљања СП „Обреновачки Забран“ сагласност даје организациона јединица Градске управе надлежне за заштиту животне средине.

Директор ЈП ЗЖС Обреновац
Срђан Драгићевић, дипл. инж.

Коришћена литература:

1. Студија заштите Споменика природе „Обреновачки Забран“ (Завод за заштиту природе Србије, 2010. година) .
2. Решење о проглашењу заштићеног подручја „Обреновачки Забран“ ("Службени лист града Београда", број 57/І).
3. План општег уређења излетишта Забран у Обреновцу (Сл.лист града Београда 17/07)
4. Студија о стању постојеће шумске вегетације и Пројекат уређења парк шуме „Обреновачки Забран“ (Шумарски факултет Београд, 1996.година)
5. Студија- План садње са просторно-просторним решењем ТЦ1 излетишта Забран у Обреновцу (Шумарски факултет Београд, 2008.година)
6. Локални акциони план заштите и унапређења животне средине на територији ГО Обреновац за период 2012.-2015.године
7. Закон о шумама („Сл.гл.РС“, број 30/2010 и 93/2012.године).
8. Закон о заштити природе („Сл.гл.РС“, број 36/2009, 88/2010 и 91/2010 испр.).
9. Закон о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Србије", број 135/2004 и 36/2009).
10. Закон о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник Републике Србије", број 135/2004 и 36/2009)
11. Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник Републике Србије", број 134/2004 и 88/2010)
12. Закон о управљању отпадом („Сл.гл.РС“, број 36/2009. И 88/2010)
13. Правилник о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС“, број 30/1992, 24/1994 и 17/1996).
14. Правилник о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја („Сл.гл.РС“, број 85/2009).
15. Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС“, број 31/2005, 45/2005-испр., 22/2007, 38/2008, 9/2010 и 69/2011).

ПРИЛОЗИ